

TURUN YLIOPISTON

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2005 – 2008

Hyväksytty hallituksessa 12.2.2004

1	YLIOPISTON STRATEGIA	1
1.1	TEHTÄVÄ JA VISIO	1
1.2	YLIOPISTON ARVOT	1
1.3	TUTKIMUKSEN VAHVUUSALAT	1
1.4	STRATEGIAN KESKEISET SUUNTAVIIVAT	1
2	TUTKIMUS, TIETEELLINEN JATKOKOULUTUS JA TUTKIMUSPALVELUT	3
2.1	TUTKIMUSTOIMINNAN KEHITTÄMINEN	3
2.2	TUTKIJAKOULUTUS	4
2.3	VALTAKUNNALLISET TUTKIMUSYKSIKÖT	5
2.4	TIEDEKUNTIEN TUTKIMUS JA JATKOKOULUTUS	6
2.5	TUTKIMUSPALVELUT JA YRITYSYHTEISTYÖ	7
3	KOULUTUS	8
3.1	OPETUKSEN KEHITTÄMINEN	8
3.2	AIKUISKOULUTUS	10
3.3	OPINTOJEN EDISTÄMINEN	12
3.4	VIRTUAALIYLIOPISTO JA OPETUSTEKNOLOGIA	12
3.5	OPETTAJANKOULUTUS	13
3.6	TIEDEKUNTIEN KOULUTUS	13
3.7	VALTAKUNNALLISET KOULUTUSVERKOSTOT	15
4	ALUEKEHITTÄMINEN JA KORKEAKOULUJEN YHTEISTYÖ	16
4.1	ALUEKEHITTÄMINEN	16
4.2	ALUEKEHITYS ITÄMEREN ALUEELLA	19
5	KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ	19
6	JOHTAMINEN, ORGANISAATIO, HENKILÖSTÖN KEHITTÄMINEN JA TUKIPALVELUT	22
6.1	JOHTAMINEN JA ORGANISAATIO	22
6.2	HENKILÖSTÖ	22
6.3	KIRJASTO	23
6.4	TIETOHALLINTO	24
6.5	VIESTINTÄ	25
6.6	SUUNNITTELU JA RAPORTOINTI	25
6.7	RAKENTEELLINEN KEHITTÄMINEN	26
7	VOIMAVARAT	26
7.1	TALOUS	26
7.2	TILAT	29

1 YLIOPISTON STRATEGIA

1.1 TEHTÄVÄ JA VISIO

Turun yliopiston tehtävänä on edistää ja harjoittaa vapaata kriittistä tieteellistä tutkimusta ja antaa siihen perustuvaa opetusta ja tieteellistä jatkokoulutusta. Kansainvälisenä, kansallisena ja alueellisena akateemisena yhteisönä se ylläpitää ja välittää tieteellistä sivistystä ja kulttuuriperintöä. Yliopisto tuottaa uutta tietoa, tarkastelee kriittisesti yhteiskunnassa ja ympäristössä tapahtuvia ilmiöitä sekä vastaa yhteiskunnan tarpeisiin. Sijaintinsa vuoksi yliopisto edistää lounaisen ja läntisen Suomen hyvinvointia. Monialaisena tiedeyhteisönä yliopisto tarjoaa opiskelijoilleen edellytykset kehittyä niin tiedeyhteisön kuin muunkin yhteiskunnan eri tehtävät hallitseviksi, kansainväliseen yhteistoimintaan kykeneviksi asiantuntijoiksi.

Turun yliopiston toiminnan lähtökohtana on sen perustamissanoma: **vapaan kansan lahja vapaalle tieteelle**. Tänäpä ja tulevaisuudessa yliopisto on luovuutta korostava monialainen tiedeyhteisö, jonka tutkimus ja koulutus ponnistavat pitkästä yliopistokaupunkiperinteestä, nyky-yhteiskunnan muuttuvista tarpeista sekä tulevaisuuden vaihtoehtojen kehityskulkujen hahmottamisesta. Korkeaan laatuun perustuva monialaisuus luo edellytykset uusien tieteellisten avauksien, painotusten ja huippujen tunnistamiseen ja kehittämiseen niin kansainvälisesti, kansallisesti kuin alueellisestikin.

1.2 YLIOPISTON ARVOT

Yliopiston toiminnan perusarvoina ovat eettisyys, luovuus, luotettavuus, kriittisyys, puolueettomuus, yhteisöllisyys sekä toiminnan korkea laatu.

Sekä tutkimustyössä että muussa toiminnassaan yliopiston tutkijat, opettajat, henkilöstö ja opiskelijat sisäistävät ja toteuttavat korkean ammattietiikan arvot ja periaatteet ja hyvän tieteellisen käytännön periaatteet. Yliopisto ja sen henkilöstö toimivat tasa-arvoperiaatteiden mukaisesti ja tuntevat toimintansa yhteiskunnallisen vastuun.

Yliopisto korostaa lisäksi yliopiston ja sen eri yksiköiden autonomiaa ja omaa vastuutaan tehdystä työstä, tuloksista ja voimavaroista.

1.3 TUTKIMUKSEN VAHVUUSALAT

Yliopiston tutkimuksen vahvuusalat suunnitelmakaudella ovat biotieteet, oppiminen ja koulutus, matemaattiset menetelmät sekä kulttuurin ja yhteiskunnan vuorovaikutusprosessit.

Biotieteet muodostavat yliopiston laajimman tutkimuksen ja koulutuksen vahvuusalan. Painopisteinä ovat toisaalta molekyyli- ja solubiologia, toisaalta luonnon monimuotoisuuden ylläpitoon ja ympäristön tilassa tapahtuvien muutosten mekanismeihin kohdistuva tutkimus. Suurin osa solu- ja molekyylibiologian ja niitä tukevien eksaktien luonnontieteiden hankkeista on suuntautunut lääkekehitykseen. Muita keskeisiä aihealueita ovat diagnostiikka, biomateriaalit ja elintarvikkeiden terveysvaikutukset. Luonnon monimuotoisuuteen kohdistuva tutkimus koostuu ekologisesta tutkimuksesta, biodiversiteettitutkimuksesta sekä ympäristöön sopeutumisen molekulaarisia mekanismeja selvittävästä eläin- ja kasvifysiologisesta tutkimuksesta. Genomiikatutkimus (Biotekniikan keskus) ja in vivo -kuvantaminen (PET-keskus) ovat vahvuusalan valtakunnallisia toimintoja. Lisäksi tutkitaan biotieteiden herättämiä eettisiä kysymyksiä

Oppimisen ja koulutuksen tutkimuksella on Turun yliopistossa monitieteiseen yhteistyöhön perustuva vahva asema. Kasvatustieteen ja psykologian yhteisessä oppimistutkimuksen keskuksessa (OTUK), yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan koulutussosiologian tutkimuskeskuksessa (RUSE) sekä kasvatustieteiden laitoksen elinikäisen oppimisen ja koulutuksen tutkimuskeskuksessa (CELE) tehdään kansainvälisesti merkittävää oppimisen,

osaamisen ja koulutuksen tutkimusta psykologian, sosiologian ja kasvatustieteen lähtökohdista. Opettajankoulutuslaitokset tekevät lisäksi opetuksen ja opettajuuden tutkimusta.

Matemaattiset menetelmät –vahvuusala käsittää matematiikan, erityisesti diskreetin matematiikan, tutkimuksen sekä sen sovellukset muilla tieteenaloilla. Perinteinen lukuteorian tutkimus, laaja-alainen tietotekniikan motivoima diskreetin matematiikan tutkimus sekä matemaattiseen mallintamiseen suuntautuva biomatematiikan tutkimus ovat kansainvälisesti korkealle arvostettuja. Epälineaarisen fysiikan ja kvanttifysiikan tutkimus sekä soveltavan algoritmian osaaminen edustavat matemaattisten menetelmien käyttöä luonnontieteiden tutkimuksessa ja tietotekniikassa. Diskreettiin matematiikkaan perustuvia malleja rakennetaan ja sovelletaan myös yliopiston yhteiskuntatieteellisillä vahvuusaloilla, äänestysmenetelyjen teoriassa, päätöksentekoaanalyysissä sekä valtarakennetutkimuksessa.

Kulttuurin ja yhteiskunnan vuorovaikutusprosessien tutkimus ja koulutus nojaavat yliopistossa monipuolisiin, edelläkävijän aseman 1990-luvulla saaneisiin kysymyksenasetteluihin, joihin antavat panoksensa niin yhteiskuntatieteet ja historia kuin kulttuurintutkimus ja oikeustieteetkin. Keskeisiä teemoja ovat Euroopan eri osien tutkimus, vertaileva yhteiskuntapolitiikan ja hyvinvoinnin tutkimus, siirtolaisuuden ja muuttoliikkeiden tutkimus sekä kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisten ihmisoikeuksien tutkimus.

1.4 STRATEGIAN KESKEISET SUUNTAVIIVAT

Turun yliopiston tutkimuksen ja koulutuksen strategisena lähtökohtana on yliopiston monialaisuus. Tavoitteena on kansainvälisesti korkean tason saavuttaminen yliopiston edustamilla tutkimusaloilla, mikä samalla tarjoaa lähtökohdat uusien huippututkijoiden synnylle. Yliopiston toinen perustehtävä on antaa tutkimukseen perustuvaa korkeinta opetusta. Yliopiston antaman koulutuksen tavoitteena on hyvä kansainvälinen taso ja kansallinen vaikuttavuus.

Yliopiston tutkimustoiminnan painopiste on perustutkimuksessa. Tärkeänä pidetään myös sen varaan rakentuvaa soveltavaa tutkimusta. Teknologiasiirron tehostamiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi tehostetaan tutkimuspalveluja sekä tiivistetään alueellista yhteistyötä tutkimustulosten kaupallistamista edistävien toimijoiden kanssa.

Tutkijakoulutusta yliopiston perustehtävänä korostetaan. Lähtökohtana on, että tutkijakoulutuksen arvostus ja tohtoreiden tarve suomalaisessa yhteiskunnassa edelleen kasvaa. Yliopisto kohdentaa suunnittelukaudella voimavarojaan sekä määrittelemilleen vahvuusalueille että erityisesti tutkijakoulutuksen vahventamiseen ja rakenteelliseen kehittämiseen. Virkarakenteen kehittämisen erityisenä päämääränä on edistää lahjakkaiden nuorten tutkijoiden urakehitystä.

Yliopiston peruskoulutuksen vahvuuksia ovat turkulaisten yliopistojen yhteistyö ja opettajien akateeminen pätevyys. Yliopisto toteuttaa koulutusvastuutaan myös reagoimalla kansallisiin ja alueellisiin koulutustarpeisiin. Opetusta, oppimista ja opetusteknologiaa kehitettäessä nojaututaan yliopiston oman tutkimuksen vahvuuksiin sekä kehiteltyihin virtuaaliyliopistopetusratkaisuihin. Aikuiskoulutusta kehitetään tiivistämällä yhteistyötä täydennyskoulutuksen ja tiedekuntien välillä sekä lisäämällä vuorovaikutusta alueen muiden korkeakoulujen kanssa. Yliopiston antaman koulutuksen korkeasta tasosta kertovat arviointineuvoston yliopistolle myöntämät lukuisat koulutuksen ja opetuksen laatupalkinnot.

Yliopisto osallistuu aktiivisesti lounaisen Suomen kehittämiseen käymällä jatkuvaa vuoropuhelua alueellisten toimijoiden kanssa ja sovittamalla omat strategiset ratkaisunsa aluestrategioihin. Yhteistyötä Turun muiden yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa tiivistetään edelleen. Turun seudun yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on yhteinen aluekehittämisstrategia.

Turun yliopisto pyrkii ylläpitämään ja laajentamaan kansainvälisiä yhteyksiään kaikilla toimintansa osa-alueilla. Yhteistyötä Itämeren alueella kehitetään luontevana lähialue-toiminnan kohteena.

Suunnitelmakaudella kiinnitetään huomiota akateemisen johtamisen tehostamiseen ja sen edellytysten turvaamiseen. Tiedekunnat integroidaan entistä tiiviimmin osaksi koko yliopiston operatiivista johtamista.

Yliopiston tukitoimintoja ja palveluja kehitetään siten, että tutkijat, opettajat, opiskelijat ja muu henkilökunta voivat joustavasti ja tehokkaasti keskittyä varsinaisten tehtäviensä hoitamiseen.

Yliopisto edistää sukupuolten tasa-arvon, yleisen tasa-arvon ja tasapuolisen osallistumisen vakiintumista osaksi normaalia toimintakulttuuria yliopisto-organisaatiossa ja ympäröivässä yhteiskunnassa.

Ammatillisen osaamisen arvostusta yliopiston toimintakulttuurissa lisätään. Ammattitaitoinen henkilöstö on yliopiston tärkein voimavara. Henkilöstöpolitiikan keskeinen päämäärä on työmotivaation ylläpitäminen tarjoamalla mahdollisuus urakehitykseen koko työuran ajan.

2 TUTKIMUS, TIETEELLINEN JATKOKOULUTUS JA TUTKIMUSPALVELUT

2.1 TUTKIMUSTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Yliopiston painopiste on perustutkimuksessa, jossa keskeisin onnistumisen mitta on kansainvälisen tiedeyhteisön arvostus. Tämä peruslinja on osoittautunut oikeaksi: Turun yliopisto on laajoissa kansainvälisissä vertailuissa todettu monia eri kriteerejä käyttäen Suomen toiseksi parhaaksi yliopistoksi. Perustutkimuksen ohella harjoitetaan sen varaan rakentuvaa soveltavaa tutkimusta. Perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen jatkuva vuorovaikutus rikastuttaa kummankin ongelmanasettelua. Vaikka tuotekehitys ja tuotteistaminen eivät ole yliopiston keskeisiä tehtäväalueita, niihin voidaan rajoitetusti osallistua silloin, kun yliopiston ns. kolmannen tehtävän onnistunut toteuttaminen sitä edellyttää. Yliopisto ei kuitenkaan katso olevansa pääasiallinen vastuunkantaja tutkimustulosten tuotteistamisessa tai liiketoiminnan synnyttämisessä, vaan nojaa näissä asioissa alueelliseen yhteistyöhön lähinnä Turku Science Park -kokonaisuuden puitteissa.

Yliopiston tutkimus on monialaista. Tutkimuksen yleisesti korkea taso luo hyvät edellytykset onnistua yliopiston toisessa perustehtävässä, tutkimukseen perustuvassa opetuksessa. Se myös mahdollistaa laaja-alaisen vuorovaikutuksen yhteiskunnan kanssa ja antaa hyvän lähtökohdan uusien alojen synnylle. Tutkimuksen vahvuusaloja ovat biotieteet, oppiminen ja koulutus, matemaattiset menetelmät sekä kulttuurin ja yhteiskunnan vuorovaikutusprosessit, joita tuetaan siinä mitassa kuin se on mahdollista kaventamatta laitosten yleisiä tutkimusedellytyksiä. Tutkimustoiminta on keskeisessä asemassa myös yliopiston ns. kolmannen tehtävän kannalta.

Ongelmakeskeisen tutkimuksen lisääntyessä tieteenalojen välinen vuorovaikutus korostuu. Laitoksissa ja tiedekunnissa käytävää keskustelua oppiaine- ja laitosrajat ylittävän yhteistyön tarjoamista mahdollisuuksista on tarkoitus aktivoida ja korostaa. Tutkimusneuvoston tehtävänä on kehittää keinoja tunnistaa tiedekuntarajat ylittävät yhteistyökohteet ja kehittää yhteistyötä, mikä on keskeistä yliopiston kilpailukyvyn kannalta.

Yliopistossa toimii monitieteisiä tutkimuksen erillisyyksiköitä, joiden tehtävänä on yhteistyön tehostaminen yliopiston sisällä ja yliopistojen välillä, keskitettyjen laite- ja menetelmäpalvelujen tarjoaminen sekä kosketuspinnan luominen yliopiston ulkopuoliseen toimintaan. Joillakin näistä on erillisen laitoksen asema, kun taas toiset ovat hallinnollisesti laitosten projekteja. Toiminta on tärkeä osa alueellista yhteistyötä ja ns. kolmannen tehtävän toteuttamista.

Yliopistoon luodaan post doc -järjestelmä, johon sisältyy kansainvälinen rekrytointi. Ulkomailla koulutuksensa saaneet tohtorit tuovat mukanaan uusinta menetelmällistä osaamista. Tulevina kansainvälisen tiedeyhteisön jäseninä heidän henkilökohtaisilla suhteillaan yliopistoon on merkitystä yliopiston kansainväliselle verkottumiselle.

Yliopisto tukee tutkijoiden aloitteellisuutta tutkimusohjelmien kansallisten ja kansainvälisten koordinoititehtävien saamiseksi. Tutkimusohjelman koordinointi luo yliopistoon kyseiselle tieteenalalle entistä aktiivisemmän, tiedostavamman ja avarakatseisemmän tutkimusympäristön sekä lisää yliopiston näkyvyyttä. Sama pätee tutkijakoulujen koordinoititehtäviin. Suunnitelmakaudella keskeiseen asemaan nousee EU:n 6. puiteohjelman eri rahoitusmuotojen hyödyntäminen. Yliopisto avustaa neuvonnalla tutkijoiden osallistumista muualta koordinoitaviin hankkeisiin ja tukee taloudellisesti ns. integroitua projektia (IP) tai huippuyksikköverkostoa (NoE) koordinoivia yksikköjään.

Ansiokas tutkimustyö katsotaan tärkeimmäksi tekijäksi tutkimuspainotteisia virkoja täytettäessä. Ilman kansainvälisen tason tutkijoita yliopisto ei säilytä omaleimaisuuttaan ammattikorkeakouluihin verrattuna. Suomalaisen yliopistojen yhdenmukaisesta henkilökunnan ikärakenteesta seuraa, että kilpailu pätevistä tutkijoista kiristyy merkittävästi jo suunnittelukauden lopulla. **Yliopisto kiinnittää erityistä huomiota nuorten, lahjakkaiden tutkijoiden urakehityksen ja tutkimusedellytysten tukemiseen.** Kyseeseen tulee yhtä hyvin rekrytointi yliopiston ulkopuolelta kuin omien tutkijoiden piiristä. Lahjakkaiden tutkijoiden rekrytoimiseksi yliopistoon perustetaan keskikategorian virkoja. Opetus- ja tutkimushenkilökunnan virkarakenteen kehittämisestä on hyväksytty yliopiston virkarakenteelle uusi kehittämissuunnitelma. **Yliopisto pyrkii kehittämään virkarakennettaan päätöksensä mukaisesti sekä saamaan uuden virkarakennemallin virkaehtosopimuksen piiriin.**

Tutkimuksen tuloksellisuuden seuranta tehostetaan käytettäväksi yhtenä resurssien jaon perusteena.

2.2 TUTKIJAKOULUTUS

Ammattikorkeakoululaitoksen vakiintumisen myötä yliopistot profiloituvat lisääntyvässä määrin erillisten maisteri- ja tohtoriohjelmien kautta. Tohtorikoulutus on maisterikoulutukseen rinnastettava perustehtävä, mikä edellyttää entistä järjestelmällisempää muotoa tohtorikoulutuksen antamiselle. Yliopisto säilyttää tutkijakoulutuksensa korkean tason ja kehittää sitä tutkijakoulujen toiminnan kautta. Opetusministeriön rahoittamien tutkijakoulujen verkkoa on täydennetty perustamalla yliopiston omia tutkijakouluja tavoitteena yksi yhtenäisesti toimiva, selkeästi organisoitu tohtorikoulutusjärjestelmä. Tätä toimintatapaa jatketaan.

Tutkijakoulut ovat joko tieteenalakohtaisia tai temaattisia. Niiden rakenne ja opiskelijajärjestelyt vaihtelevat tieteenalan mukaan. Niiden oppilaat ovat joko pää- tai sivutoimisia. Toiminta vakiinnutetaan seuraavien periaatteiden mukaiseksi. Tutkijakoululla on johtaja, opettajaluettelo, opetussuunnitelma ja verkkosivu. Se pitää opiskelijaluetteloita, josta ilmenevät henkilötietojen lisäksi tutkinnot, jatko-opiskelun aloitus, ohjausjärjestelyt, väitöskirjan aihe ja jatko-opintojen rahoitus.

Erityistä huomiota kiinnitetään riittävän ohjauksen järjestämiseen, tutkijakoulujen sähköiseen tiedottamiseen, erityisesti opetustarjonnasta tiedottamiseen, sekä työelämän valmiuksia parantavien osioiden tarjonnan kasvattamiseen tutkijakoulujen välisellä yhteistyöllä.

Yliopisto pitää tärkeänä kummankin sukupuolen tasapuolista rohkaisemista ja rekrytointia jatko-opiskelijoina ja jatkokoulutukseen.

Tutkijakoulujen välistä vuorovaikutusta tiivistetään yhteisellä kesäkoulu tapahtumalla, joka järjestetään Turun kaupungin kanssa toteutettavan kansainvälisen Turku tutkii -tapahtuman yhteydessä.

Suoritetut tohtorintutkinnot ja tutkintotavoitteet

<i>Koulutusala</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>Tutkintotavoite 2001–2003</i>	<i>Tutkintotavoite 2004–2006</i>
Humanistinen	9	8	8	13	15
Kasvatustieteellinen	6	12	9	4	9
Yhteiskuntatieteellinen	9	7	7	9	12
Psykologia	1	2	6	3	3
Terveystieteet	2	11	6	2	3
Oikeustieteellinen	5	1	2	3	4
Luonnontieteellinen	28	29	46	45	45
Lääketieteellinen	45	43	42	40	40
Hammaslääketieteellinen	8	4	4	6	6
Yhteensä	113	117	130	125	137

2.3 VALTAKUNNALLISET TUTKIMUSYKSIKÖT

Sykladroni-PET-laitos

Turun yliopistolla ja Åbo Akademiilla on yhteinen erillinen syklotroni-PET-laitos, joka yhdessä Turun yliopistollisen keskussairaalan PET-yksikön kanssa muodostaa valtakunnallisen PET-keskuksen.

Laitoksen tehtävänä on ylläpitää ja kehittää syklotronivalmisteisten isotooppien tuotantoa ja siihen liittyvää tutkimusta ja koulutusta, kliinisen positroniemissiotomografian tutkimus- ja koulutustoimintaa, kliinistä palvelutoimintaa ja kliinisen positroniemissiotomografian teollisia sovelluksia. Laitos edistää myös Turun alueen ja ulkopuolisten tutkimuslaitosten tutkimusryhmien välistä yhteistyötä sekä näiden ja lääke- ja instrumenttiteollisuuden välistä yhteistyötä.

Tuorlan observatorio

Tuorlan observatoriossa toimii valtakunnallinen optisen astronomian tutkimuskeskus, jolla on erityisvastuu Suomen osallistumisesta Kanarian saarten La Palmalla sijaitsevan yhteis-pohjoismaisen NOT-teleskoopin toimintaan. Tuorlan observatorion tehtävänä on lisäksi ylläpitää akateemikko Yrjö Väisälän kehittämää metronomista perusjärjestelmää. Se kuuluu osana kauppa- ja teollisuusministeriön koordinoimaan kansalliseen mittauspalvelun verkostoon, jota Turun yliopiston osalta pidetään yllä yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön alaisen geodeettisen laitoksen kanssa.

Tuorlan observatorion valtakunnallisena tehtävänä on myös edistää ja ylläpitää optisten laitteiden valmistuksen perinnettä Suomessa.

Näiden tehtävien lisäksi Tuorlan observatorio harjoittaa monipuolista tutkimustoimintaa mm. teoreettisen tähtitieteen, avaruustutkimuksen ja radioastronomian aloilla. Observatorio on mukana lukuisissa kansallisissa ja kansainvälisissä tähtitieteen ja avaruustutkimuksen hankkeissa ja tutkimusverkostoissa. Laitos osallistuu aktiivisesti Suomen kansalliseen avaruushjelmaan ja sen kehittämiseen sekä Suomen Akatemian että Euroopan avaruusjärjestön (ESA) ja Euroopan Eteläisen Observatorion (ESO) elimissä.

Kansallinen DNA-mikrosirukeskus

Suomen biokeskusten ja opetusministeriön Biotekniikka 2000 -työryhmän aloitteesta Turun yliopiston biotekniikan keskuksen yhteyteen on perustettu kansallinen DNA-mikrosirukeskus.

DNA-mikrosirukeskus on tarkoitettu palvelemaan kaikkia suomalaisia tutkijoita. Sen tehtävänä on kehittää ja tarjota moderneja genomiikan työkaluja biotieteiden tutkimukseen, kouluttaa suomalaisia tutkijoita, perus- ja jatko-opiskelijoita uusien tekniikoiden käytössä sekä konsultoida ja opastaa maamme tutkijakuntaa. Keskuksen tehtäviin kuuluvat myös kansalli-

sen DNA-mikrosirukonsortiumin koordinoiti, konsortiumin jäsenten säännöllisten tapaamisten järjestäminen ja verkkosivujen ylläpito. Keskus pitää yllä kansallisia cDNA-kloonien koelmia ja valmistaa tutkijoille tilauksesta DNA-mikrosiruja. Keskus tarjoaa DNA-mikrosiruihin liittyviä palveluita ja kehittää teknologiaa edelleen. Keskuksen toimintaa seuraa ja ohjaa neuvottelukunta, jossa on kaikkien Suomen biokeskusten edustus.

2.4 TIEDEKUNTIEN TUTKIMUS JA JATKOKOULUTUS

Tutkimus- ja jatkokoulutustoiminnan suuntautuneisuus ilmenee seuraavista tiedekuntakohtaisista kuvauksista.

Humanistinen tiedekunta on monipuolinen kansainvälinen tutkimus-, koulutus- ja kulttuuriryhteisö, joka edistää myös Turun ja sitä ympäröivien maakuntien taloudellista ja kulttuurista hyvinvointia. Tiedekunnan koulutuksen ja tutkimuksen painoaloina ovat kulttuurisen, kielellisen ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tutkimus, Itämeren alueeseen kohdistuva tutkimus ja humanistisen tutkimuksen soveltamiseen kohdistuva tutkimus ja koulutus. Niin yliopiston sisäistä, kansallista kuin kansainvälistäkin tutkimus- ja koulutusyhteistyötä vahvistetaan. Tiedekunnan omat tutkijakoulut jatkavat toimintaansa, ja niiden aihepiirejä tarkistetaan tarvittaessa. Tiedekunnasta koordinoidaan jatkossakin ainakin yhtä varsinaista valtakunnallista tutkijakoulua. Tiedekunta pyrkii aktiivisesti hankkimaan ulkopuolista tutkimusrahoitusta erityisesti Suomen Akatemian projekteina. Niin tiedekunnan sisäistä, kansallista kuin kansainvälistäkin tutkimus- ja koulutusyhteistyötä vahvistetaan.

Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan tutkimuksen painopistealueita ovat biotieteet ja matemaattiset menetelmät. Biotieteiden tutkimuksessa on kaksi eri linjaa. Lääketieteellisesti suuntautunut tutkimus yhdessä lääketieteellisen tiedekunnan tutkijaryhmien kanssa selvittää erityisesti ihmisen toiminnan, toimintahäiriöiden sekä näiden perinnöllisyyteen liittyvien tekijöiden molekyyli- ja solubiologiaa sekä tutkii ja soveltaa uusia in vitro-diagnostiikan menetelmiä. Tutkimus käyttää soveltuvin osin malliorganismeja, kehittää menetelmiä diagnostiikkaan ja tuottaa tietoa elintarvikkeiden terveysvaikutuksista. Ympäristöbiologisesti suuntautunut tutkimus toimii edelläkävijänä solu- ja molekyylibiologisessa ympäristösopeutumien tutkimuksessa, selvittää biologisten vuorovaikutusten mekanismeja ja tutkii eliöiden monimuotoisuuteen vaikuttavia tekijöitä, mukaan lukien ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja geologiset rakenteet, käyttäen uusimpia geoinformatiikan menetelmiä. Matemaattisten menetelmien tutkimuksessa painopisteet ovat erityisesti tietoteknisessä matematiikassa sekä matemaattisessa mallinnuksessa ja biomatematiikassa. Matemaattisten menetelmien tutkimusta käytetään huomattavassa määrin hyväksi tähtitieteellisessä ja muussa fyysikaalisten tieteiden tutkimuksessa, bioinformatiikassa ja ekologien ilmiöiden mallinnuksessa. Lisäksi tiedekunta tukee kansainvälisesti näkyviä tutkimusryhmiä kaikilla edustamillaan aloilla. Tiedekunnan jatkokoulutettavat toimivat rahoituslähteestään riippumatta pääsääntöisesti opetusministeriön päätösten mukaisten tutkijakoulujen puiteissa. Jatkokoulutuksen volyymi säilyy nykytasolla. Suunnitelmakaudella vakiinnutetaan tulosta-voitteiden mukainen tohtorintutkintojen määrä.

Lääketieteellinen tiedekunta on nimennyt tutkimustoimintaa profiloiviksi tutkimusohjelmiksi seuraavaksi viideksi vuodeksi seuraavat: Center for Reproductive and Developmental Medicine, Receptor Functional Drug Discovery, Turku Immunology Centre, Turku Centre for Biomaterials and Institute of Dentistry ja Turku Neuroscience Centre. Tutkimusohjelmat arvioidaan suunnitelmakauden aikana. Tutkimusohjelmien ohella tiedekunta tukee myös tiedekunnan muuta innovatiivista tutkimustyötä. Tiedekunta ei erottele perustutkimusta ja soveltavaa tutkimusta. Tutkimuksen keskeinen arviointiperuste on sen tieteellinen taso. Erityisesti klinisen tutkimuksen sekä terveydenhuoltojärjestelmän toimintaan ja rakenteisiin liittyvän tutkimuksen edellytyksiä pyritään parantamaan. Tiedekunnan koko tutkimustoimintaa koordinoi Postgraduate School of Health Sciences (PGS).

Tieteellinen jatkokoulutus kytkeytyy elimellisesti tiedekunnassa tehtävään tutkimustyöhön. Tiedekunnan tutkijakoulut toimivat kiinteässä yhteistyössä em. tutkimusohjelmien kanssa.

Tutkijakoulujen kautta tutkijankoulutusta pyritään tehostamaan ja ”ammattimaistamaan” edelleen. Tutkijakoulujen keskinäistä yhteistyötä tehostetaan.

Oikeustieteellisen tiedekunnan vahvimmat osaamisalueet ovat immateriaalioikeuden, oikeushistorian, rikosoikeuden, perus- ja ihmisoikeuksien ja yhtiöoikeuden alueilla. Tiedekunnan oman tutkijakoulun toiminta painottuu erityisesti oikeustieteen yleiseen metodikoulutukseen ja tiedekunnan edellä mainittuihin tutkimuksellisiin vahvuusalueisiin. Tutkijakoulun toiminnassa on vahva kansainvälinen suuntautuminen ja se pyrkii myös edistämään yhteyksiä muihin tieteenaloihin niin Turun yliopistossa kuin myös sen ulkopuolella.

Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan tutkimuksen vahvuusalana on yhteiskunnallisten instituutioiden kansainvälisesti vertaileva tutkimus. Yliopiston neljästä tutkimuksen vahvuusalueesta toiseen (oppimisen ja koulutuksen tutkimus) kuuluvat koulutussosiologian tutkimuskeskuksen tutkimusalueista työssä oppiminen, osaaminen, korkeakoulutus sekä koulutuksen ja työelämän suhteet.

Tiedekunnan oppiaineissa tutkitaan instituutioiden muotoutumisen historiallisia, kulttuurisia ja poliittis-filosofisia tekijöitä, yhteiskunnan rakenteita, puolueiden kannatusperustaa sekä poliittisten ja sosiaalisten instituutioiden arviointikriteerejä. Edelleen keskeisiä tutkimusalueita ovat työelämä, ympäristökysymykset sekä sosiaaliset ongelmat, lapsiperheiden ongelmat mukaan lukien. Instituutioiden vaikutusten tutkimuksessa pääpaino on poliittisten ja taloudellisten seurausten vertailevassa analyysissä. Näillä aloilla tehdään yhteistyötä niin Åbo Akademin (poliittisten instituutioiden tutkimus), Turun kauppakorkeakoulun kuin ulkomais-tenkin tutkimusryhmien kanssa. Mainituilla aloilla Turun yliopisto on myös kansainvälisesti näkyvä ja johtavassa asemassa Suomessa.

Psykologian alan tutkimusvahvuudet liittyvät oppimiseen, kognitiivisiin prosesseihin, niiden kehittymiseen ja neuraaliseen perustaan, työelämään ja liikennepsykologiaan.

Kasvatustieteiden tiedekunnan yliopiston oppimisen ja koulutuksen vahvuusalueeseen liittyvää tutkimustoimintaa vahvistetaan entisestään. Tavoitteena on jo nyt kansainvälisesti arvostetun tutkimuksen nostaminen eurooppalaiselle huipputasolle siten, että sekä vahvuusalueisiin että muualle suuntautunutta tutkimusta tuetaan tiedekunnan koordinoimien valtakunnallisten tutkijakoulujen, tiedekunnan sisäisen tutkijakoulun ja tiedekuntaan perustettujen tutkimusyksiköiden avulla.

Tiedekunta jatkaa edelleen aktiivista rooliaan Suomen Akatemian ja muun ulkopuolisen rahoituksen hankinnassa sekä laajoihin tutkimusohjelmiin ja -hankkeisiin osallistumisessa. Tiedekunnan sisäisillä virkarakenteen muutoksilla ja kokonaistyöajan hyödyntämisellä vahvistetaan tutkimusedellytyksiä. Oppimisen ja koulutuksen tutkimusta laajennetaan elinikäisen oppimisen näkökulmasta siten, että se on entistä kattavampaa myös työikäisen ja ikääntyvän väestön oppimisen sekä ainedidaktiikan ja tietoteknisesti rikastettujen oppimisympäristöjen suhteen. Tiedekunta edistää myös tiedekunnan laitosten omien tutkimusprofiilien vahvistumista.

2.5 TUTKIMUSPALVELUT JA YRITYSYHTEISTYÖ

Yliopiston tutkimuspalvelujen tehtävänä on tukea tutkijoita tutkimusrahoituksen hankkimisessa, avustaa tutkimussopimusten laatimisessa, opastaa immateriaalioikeuksiin ja tutkimustulosten kaupallistamiseen liittyvissä kysymyksissä sekä toimia yliopiston kosketuspintana teknologian siirron ja liiketoiminnan synnyttämisen kanssa työskenteleviin toimijoihin. Viimeksi mainittuja ovat esimerkiksi Turku Science Park -yhtiöt, Keksintösäätiö ja Aboa-Tech Oy.

Tutkimussopimusten ja ulkopuolisen rahoituksen käsittelyn osalta jatketaan vakiintuneita käytäntöjä. Omaksutut toimintatavat noudattavat niitä suosituksia, jotka on annettu opetusministeriön työsuuhdekeksintötyöryhmän raportissa sekä Suomen Yliopistojen Rehtorien Neuvoston projekteissa ”Innovatiivisen toiminnan tukipalvelut yliopistoissa” ja ”Yliopistojen yhteinen sopimuskäytäntö ja sopimusmallit”.

Valmistaudutaan odotettavissa oleviin yliopistolain ja työsuhdekeksintölain muutoksiin ottamalla toimintaa kehitettäessä erityisesti huomioon kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman ns. yliopistokeksintöryhmän mietinnön vaikutukset. Innovaatioasiamiestoimintaa jatketaan ja se vakinaistetaan osaksi tutkimuspalveluja. Mikäli lainsäädännössä tapahtuvat muutokset antavat yliopistoille oikeuden omistaa yritysten osakkeita, tällaiset omistajuudet järjestetään yliopiston (ainakin osittain) omistaman holding-yhtiön kautta.

Yliopisto ei itse pyri omistamaan keksintöjä tai muita tuloksia. Yhteisrahoitteisissa ja liiketaloudellisissa tutkimushankkeissa tutkijoiden edellytetään siirtävän tulosten omistuksen yliopistolle tutkimussopimuksen solmimiseksi ulkopuolisen rahoittajan kanssa. Yliopisto ei kuitenkaan halua pysyvästi omistaa tuloksia. Mikäli ulkopuolinen rahoittaja palauttaa tulosten oikeudet yliopistolle, yliopisto palauttaa ne edelleen tutkijoille.

Yliopisto osallistuu aktiivisena kumppanina yhteistyöhön muiden alueellisten toimijoiden kanssa sujuvan innovaatioketjun rakentamiseksi. Keskeisessä asemassa innovaatioketjun ylläpitäjänä on Turun kaupungin, sitä ympäröivien kuntien, yliopistojen tukisäätiöiden ja Finnveran omistama Turku Science Park Oy ja sen operatiiviset tytäryhtiöt. Tämän yhteistyön muotoja on käsitelty luvussa Yliopisto ja ympäristö. Toinen keskeinen yhteistyökumppani on Turun yliopiston ja Åbo Akademin tukisäätiöiden ja Sitran omistama AboaTech Oy, joka avustaa tutkijoita tutkimustulosten suojaamisessa ja hyödyntämisessä.

Tutkimuspalveluja kehitetään yhteistyössä Åbo Akademin ja Turun kauppakorkeakoulun sekä Turun ammattikorkeakoulun kanssa. Tavoitteena on kaikkien korkeakoulujen tutkimuspalvelutoimintojen sijoittaminen yhteisiin Turun yliopiston toimitiloihin. Mm. Turku Science Park -yhtiöiden asiantuntijoiden yhteydenpito korkeakoulututkimukseen organisoidaan mainitun yhteisen yksikön kautta.

Kliinisten tutkimushankkeiden sopimusten solmiminen ja hallinnointi toteutetaan kiinteässä yhteistyössä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa. Sairaanhoitopiirin tutkimushallinnolliset palvelut mahdollistavat tutkimussopimuksiin ja -rahoitukseen liittyvien sopimuskäytäntöjen ja ohjeistuksen yhdenmukaistamisen sekä hallinnollisen yhteistyön.

Tutkimusrahoituksesta tiedottamista kehitetään. Tutkimuspalveluyksikkö ylläpitää tutkimusrahoituslähteistä tietokantaa ja siihen perustuvia palveluja, joita käyttää 27 yliopistoa, tutkimuslaitosta ja ammattikorkeakoulua.

Lisätään asiantuntemusta EU:n tutkimus- ja kehittämistoiminnan sekä alueellisten tutkimusotojen rahoituksesta ja edistetään yliopiston valmiutta osallistua näihin. Valmistaudutaan tutkimuksen kuudennen puiteohjelman ja ERA-prosessin (European Research Area) edellyttämiin vaatimuksiin eurooppalaisen tutkimusalueen rakentamisessa.

3 KOULUTUS

3.1 OPETUKSEN KEHITTÄMINEN

Yliopiston koulutuksen strategisena lähtökohtana on yliopiston monialaisuus sekä vahva asema tiedeyliopistona. Yliopisto antaa tutkimukseen perustuvaa korkeinta opetusta sekä tarjoaa opiskelijoille monipuolisen ja innostavan akateemisen ympäristön. Erityisenä haasteena on käytettävissä olevien voimavarojen pohjalta löytää tasapaino opetustarjonnan monialaisuuden ja omiin vahvuuksiin perustuvan profiloitumisen välillä. Tavoitteena on, että kaikki yliopiston tarjoama opetus on korkeaa kansainvälistä tasoa. Tämä edellyttää sen varmistamista, että yliopistolla on tunnustettua tieteellistä asiantuntemusta niillä aloilla, joilla se tarjoaa opetusta. Koulutuksen laadun varmistamiseksi opetustarjonta mitoitetaan siten, että siihen voidaan osoittaa riittävät voimavarat.

Yliopistoon otetaan vuosittain noin 2010 uutta perustutkinto-opiskelijaa. Luku sisältää normaalin opiskelijavalinnan kautta otettavien opiskelijoiden lisäksi avoimen yliopiston väylän,

kansainvälisessä opiskelijavaihdossa tulleet tutkinto-opiskelijat, maisterikouluihin otettavat ja yliopistoon siirtyvät opiskelijat.

Yliopistossa suoritettut tutkinnot ja tutkintotavoitteet koulutusaloittain

<i>Koulutusala</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>Tutkintotavoite 2001–2003</i>	<i>Tutkintotavoite 2004–2006</i>
Humanistinen	249	245	237	280	300
Kasvatustieteellinen	199	190	237	225	230
Yhteiskuntatieteellinen	143	121	123	125	150
Psykologia	20	34	23	25	25
Terveystieteet	37	43	33	35	40
Oikeustieteellinen	121	101	136	115	125
Luonnontieteellinen	213	259	228	260	280
Teknillistieteellinen					35
Lääketieteellinen	77	76	73	75	100
Yhteensä	1059	1069	1090	1140	1285

Yliopisto perustaa opetuksen ja oppimisympäristöjen laadullista kehittämistä koskevat näkemysensä analyysiin yliopistokoulutuksen uusista haasteista, uhkakuvista ja mahdollisuuksista. Nopeasti muuttuva ja kansainvälistyvä työelämä asettaa akateemiset asiantuntijat uudenlaisten haasteiden eteen, jolloin korostuu oman osaamisen jatkuva kehittäminen, monimutkaistuvien ongelmien ratkaiseminen, asiantuntemus useamman eri koulutusalan alueelta sekä liittyminen kotimaisiin ja kansainvälisiin asiantuntijaverkostoihin. Kansainvälinen yhteistyö ja Euroopan yhdentyminen aiheuttavat haasteita yliopisto-opintojen sisällön ja rakenteen kehittämiseksi. Ikäluokkien pienenemisen, korkeakouluopetuksen lisääntyvän tarjonnan ja ulkomaisten opiskelumahdollisuuksien lisääntymisen johdosta kilpailu kyvykkäistä ja motivoituneista opiskelijoista voimistuu.

Opetuksen kehittämisessä yliopisto kiinnittää erityistä huomiota siihen, miten eri tieteiden alojen opetusta ja oppimista koskevaa kansainvälistä kokemusta ja tieteellistä tietoa voidaan käyttää hyväksi opetuksen kehittämisessä. Yliopisto pitää Euroopassa meneillään olevaa prosessia kohti yhtenäistä, kaksivaiheista yliopistotutkintorakennetta mahdollisuutena kehittää opetusta ja opiskelua myös laadullisesti. Tavoitteena on luoda sekä kandidaatti- että maisteritasolle korkeatasoiset tieteelliset tutkinnot, jotka vastaavat yhteiskunnan tarpeisiin ja vahvistavat kansainvälisyyttä.

Yliopiston perustehtävän mukaisesti yliopistossa annettava opetus perustuu tieteelliseen tutkimukseen. Opetuksen muotoja ja sisältöjä kehitettäessä luodaan opiskelijoille opintojen alkuvaiheesta lähtien elävä suhde yliopistossa tehtävään tutkimukseen. Tavoitteena on, että opiskelijat omaksuvat tieteellisen ajattelutavan, jossa korostuu pyrkimys uuden luomiseen, kriittisyyteen ja eettiseen vastuuseen. Kaikille opiskelijoille annetaan perusvalmiudet kommunikaatio- ja tiedonhallintataitoihin. Samalla tuetaan opiskelijoiden mahdollisuutta monialaisiin opintoihin siten, että tutkintoihin voi joustavasti sisällyttää opintoja eri tiedekunnista ja yliopistoista.

Yliopisto toteuttaa koulutusvastuutaan siten, että se pystyy nykyistä paremmin reagoimaan kansalliseen ja alueelliseen koulutustarpeeseen. Opetuksessa hyödynnetään yhteyksiä alueen työelämään ja muihin toimijoihin. Harjoittelujärjestelmää kehittämällä ja siihen käytettäviä voimavaroja lisäämällä varmistetaan se, että opiskelijat perehtyvät jo opiskeluaikanaan monipuolisesti työelämän työtapoihin ja niiden edellyttämiin taitoihin.

Markkinointia tehostamalla pyritään laajentamaan uusien opiskelijoiden rekrytointialuetta koko valtakunnan kattavaksi. Motivoituneiden ja kyvykkäiden opiskelijoiden riittävyys turvaamiseksi eksakteissa luonnontieteissä rekrytointi suunnataan aiempaa suuremmissa määrin myös ylioppilaskirjoituksissa lyhyen matematiikan suorittaneisiin ylioppilaisiin.

Yliopisto kehittää ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden rekrytointia lisäämällä korkeatasoista englanninkielistä opetusta, mm. maisteriohjelmia. Bolognan julistuksen mukainen tutkintojen

uudistaminen korostaa lähivuosina opiskelijaliikkuvuutta alemman perustutkinnon jälkeisissä opinnoissa. Tämä edellyttää erityisesti englanninkielisten maisteriohjelmien rakentamista. Uusia ohjelmia suunniteltaessa otetaan huomioon myös maisteriohjelmien valtakunnalliset arvioinnit. Uudet maisteriohjelmat rakennetaan yliopiston tutkimustyön vahvuuksien ja erityisosaamisen varaan. Tavoitteena on, että **jokaisessa tiedekunnassa toimii vähintään yksi englanninkielinen maisteriohjelma**. Maisteriohjelmia kehitetään myös yhdessä ulkomaisten yliopistojen kanssa Joint Degree -tutkintoina siten, että opiskelijavaihto voi toteutua ohjatusti osana opintoja. Englanninkielisen opetuksen kehittämiseksi opettajille järjestetään omaa kielikoulutusta.

Yliopistossa toimii opetusneuvosto, jonka tehtävänä on tukea yliopistokoulutuksen kehittämistä ja vastata laadunvarmistuksesta. Opetuksen kehittämistä, henkilökunnan pedagogista koulutusta ja koulutuksen laadunvarmistusta varten perustetun organisaation asemaa ja tehtäväkenttää selkiinnytetään. Opetuksen kehittämiseen ja laadunvarmistukseen liittyvissä tehtävissä sekä tutkintorakenteen uudistamisessa tehdään aktiivisesti yhteistyötä Suomen muiden yliopistojen kanssa. **Yliopisto luo yhdessä korkeatasoisten ulkomaisten yliopistojen kanssa yliopisto-opetuksen kehittämiseen keskittyvän verkoston**, joka keskittyy innovatiivisten opetus- ja opiskelutapojen kehittämiseen, hyvien käytäntöjen välittämiseen ja vertaisarviointiin perustuvaan laadunvarmistukseen.

Yliopisto osoittaa tiedekunnille voimavaroja opetuksen kehittämiseen ja koordinaatiotehtäviin. Tiedekunnat laativat oman opetuksen kehittämissstrategian ja raportoivat opetuksen kehittämisestä tulossopimusmenettelyn yhteydessä. Tiedekunnat luovat yhdessä opiskelijajärjestöjen kanssa palautejärjestelmän, jonka avulla saadaan opiskelijoiden ja työelämän kokemuksiin sekä opettajien itse- ja vertaisarviointiin perustuvaa palautetta opetuksen ja oppimisen laatuun liittyvistä kysymyksistä. Opetushenkilöstön kokonaistyöaika mahdollistaa joustavat opetusjärjestelyt ja luo näin hyvät edellytykset opetuksen laadulliselle kehittämiselle. Tiedekuntien tehtävänä on seurata kokonaistyöajan käyttöä ja varmistaa kokonaistyöaikamallin käyttäminen suunnitelmallisesti opetuksen kehittämisen välineenä.

Profiloituessaan korkeatasoisena tiedeyliopistona yliopisto kiinnittää erityistä huomiota henkilöstön tieteelliseen pätevyYTEEN, mutta myös ansiot opetuksessa otetaan huomioon opettajia valittaessa. Yliopisto-opettajan työ on muuttunut nopeasti siten, että perinteisten opettajan taitojen lisäksi opettajilta edellytetään entistä enemmän yhteistyötä, oppimateriaalin tuottamisen taitoja, uusien opetusteknologioiden käyttötaitoa sekä koulutussuunnittelun valmiuksia. Tulevien yliopiston opettajien valmentamisessa nostetaan opetustehtäviin koulutautuminen tieteellisen koulutuksen rinnalle. Uusien opettajien rekrytoinnissa ja henkilökunnan palkitsemisjärjestelmiä kehitettäessä kiinnitetään tieteellisten ansioiden ohella huomiota myös opetustaitoon ja opetusansioihin yliopistossa yhteisesti laadittavien suositusten mukaisesti.

Kaikki tiedekunnat edellyttävät opetusvirkoihin valittavilta akateemista portfolioa, josta selviää henkilön pedagoginen koulutus ja kokemus.

Tieteellisten jatko-opintojen opetussuunnitelmiin suositellaan liitettäväksi pedagogisia opintoja, jotka kohdistuvat oman tieteenalan oppimisen ja opettamisen kysymyksiin.

3.2 AIKUISKOULUTUS

Yliopiston perusopetuksen ja koko koulutustarjonnan kehittämisen lähtökohtana on elinikäisen oppimisen periaate. Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon mm. opiskelijaryhmien aikaisempaa suurempi heterogeenisuus, laajempi ikärakenne sekä työssäkäynnin ja toimeentulon ongelmat.

Yliopiston avoimen yliopisto-opetuksen kehittämisessä on merkittävää tasa-arvotavoitteen korostaminen, laatutyön kehittäminen ja profiilin terävöittäminen.

Avoin yliopisto toimii omilla vahvuusalueillaan koko maan kattavasti sekä verkko-opintojen kautta myös maan rajojen ulkopuolella. Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntiin luodaan avoimen yliopisto-opetuksen verkostot, joissa yhteistyötä laajennetaan kattamaan ai-

kuisoppilaitosten rinnalla mm. ammattikorkeakoulut, kirjastot ja museot. Yhteistyötä Helsingin ja Tampereen avointen yliopistojen kanssa tiivistetään niin alueellisessa kuin pedagogisessa kehittälyssä.

Avoimen yliopisto-opetuksen ja perusopetuksen välille rakennetaan nykyistä kiinteämpi yhteys.

Avoimen yliopiston opintojen määrällinen tavoite tulossopimuskaudella 2004–2006 on 2200 laskennallista kokopäiväistä opiskelijaa. Avoimen yliopisto-opetuksen laajennus kytketään tiiviisti niihin aineisiin ja kokonaisuuksiin, joilla koulutustarve on kasvamassa ja joita pidetään tärkeinä tiedekuntien tai koko yliopiston opetuksen kehittämisessä. Etenkin luonnontieteellisten opintojen tarjontaa lisätään.

Tutkintoväylätavoite suunnitelmakaudella on 95 opiskelijaa. Väylän toimintaedellytyksiä parannetaan ja tutkinto-opiskelijaksi pääsyn kriteerejä tarkistetaan mm. opintoviikkomäärien ja pääsykokeiden osalta.

Turun seudulla tiivistetään yhteistyötä avointen yliopistojen ja avointen ammattikorkeakoulujen kanssa etenkin yhteismarkkinoinnissa ja opetusteknologian käytössä. Kansainvälisten yhteistyöhankkeiden ja aktiivisen verkostoitumisen kautta Turun yliopisto pyrkii edelleen olemaan Suomen kansainvälinen avoin yliopisto.

Avoimeen yliopistotoimintaan ja yliopistojen aikuiskoulutukseen liittyvää tutkimusta lisätään yhteistyössä aikuiskoulutuksen tutkimusta harjoittavien oppiaineiden kanssa. Yliopisto profiloituu kansallisesti merkittävänä avoimen yliopistotoiminnan tutkimusyksikkönä.

Yliopistollisen ammatillisen täydennyskoulutuksen perustehtävänä on työelämässä toimivien asiantuntijoiden osaamisen päivittäminen ja kehittäminen. Yliopistollisuutta toteutetaan hyödyntämällä monialaisesti uusinta tieteellistä tutkimustietoa ja lähestymistapaa uusien ratkaisujen löytämiseksi työ- ja ammattikäytäntöjen kehittämisessä.

Täydennyskoulutuksessa yhteistyötä muiden tiedekorkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen kesken vahvistetaan sekä työnjakoa selkiytetään. Aluehankkeita toteutetaan ammattikorkeakoulujen kanssa siten, että molemmat toimijat löytävät omimman profiilinsa. Täydennyskoulutusta tarjotaan kaikilla koulutusaloilla. Toiminnan ydinalueita ovat kasvatus-, sosiaali- ja terveysalat sekä oikeustiede. Osana yliopiston alueellista vaikuttavuutta toteutetaan erityisesti bioalan ja informaatioteknologian koulutushankkeita. Merenkulkualan koulutus on erillinen tärkeä kokonaisuus.

Tärkeimmät toimintamuodot ovat

- yliopistolliset erikoistumisohjelmat
- asiantuntijoiden täydennyskoulutus
- työyhteisökoulutukset
- asiakasorganisaatioille suunnattavat kehittämispalvelut
- kotimaiset ja kansainväliset tutkimus- ja kehittämishankkeet.

Keskeisiä ratkaistaviksi tulevia kysymyksiä suunnitelmakaudella ovat yhteistyön ja työnjaon periaatteet, jotka koskevat tutkintoon johtavaa työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta, muunto-koulutusta ja maisteriohjelmia sekä niihin liittyviä täydentäviä opintoja.

Yliopiston huippuosaamista tuotteistetaan täydennyskoulutukseksi kansainvälisille markkinoille.

Täydennyskoulutus rahoitetaan maksupalvelutuloin, projektirahoituksella ja opetusministeriön erikoistumisopintojen tuottamiseen kohdentamalla rahoituksella. Budjettirahoitusta käytetään yliopiston strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Laitosten ja täydennyskoulutuskeskuksen yhteishankkeita tuetaan ja investointien ja riskienhallinnan edellytyksiä yliopiston aikuiskoulutuksessa vahvistetaan.

3.3 OPINTOJEN EDISTÄMINEN

Tutkintotavoitteiden saavuttamisessa **kiinnitetään erityistä huomiota sisäänoton suurentamisen sijasta koulutuksen läpäisyyn**. Yliopiston opiskelijat ovat iältään, aikaisemmalta koulutukseltaan, työkokemukseltaan ja äidinkieleltään yhä erilaisempia. Opiskelijoiden työsäkäynty ja osa-aikainen opiskelu ovat voimakkaasti lisääntyneet. Tämä pidentää osaltaan opiskeluaikoja. Yliopisto-opintojen pitkittymiseen tai keskeyttämiseen voi olla myös erilaisia opiskelijan yksilöllisiin ominaisuuksiin tai henkilökohtaiseen tilanteeseen liittyviä syitä.

Opiskelun etenemisen esteet selvitetään tiedekuntien ja yliopisto-opetuksen tukioorganisaation yhteistyönä. Erityistä huomiota kiinnitetään tutkintovaatimusten mitoittamiseen ja opintojen kuormittavuuteen. Tutkintorakenteen uudistamisen yhteydessä tiedekunnat ja oppiaineet arvioivat opetussuunnitelmiin sisällytettävää ydinaineista ja opetuksen toteuttamisen tapoja siten, että ne vastaavat koulutuksen yleisiä tavoitteita ja mahdollistavat opintojen sujuvan etenemisen. Tehostettua opintojen ohjausta suunnataan tiedekuntaakohtaisesti havaittuihin ongelmakohtiin.

Opiskeluympäristön fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen terveellisyys luo perustan opinnoissa edistymiselle. Yliopisto tiedostaa vastuunsa näiden tekijöiden edistäjänä sekä edellyttää kaikilla yliopistoyhteisön tasoilla terveemmän oppimisympäristön rakentamista. Yliopiston, vammaisjärjestöjen ja ylioppilaskunnan yhteisen Esteetön UTU -projektin esittämien toimenpiteiden toteuttamista jatketaan. Opiskelijoiden hyvinvointia edistetään Kehrä-hankkeen ja opetusneuvostossa toimivan opiskelijan hyvinvointijaoksen esitysten pohjalta.

Opintojen etenemistä edistetään opettajatutor-järjestelmää kehittämällä.

Opintojen suunnittelussa otetaan nykyistä paremmin huomioon opiskelijoiden aiemmat opinnot ja opiskelijoita ohjataan henkilökohtaisten opintosuunnitelmien tekemiseen. Osa-aikaisien opiskelijoiden opintoja edistetään myös virtuaalisia opetusratkaisuja hyödyntämällä.

Esteetön UTU –projektin suositusten pohjalta yliopisto kehittää yhteistyössä eri asiantuntijatahojen kanssa tukitoimenpiteitä niiden opiskelijoiden auttamiseksi, joiden opintojen edistymisen esteenä ovat erilaiset rajoitteet ja muut yksilölliset tekijät.

Opiskelijavalinnoissa pyritään edistämään uusien ylioppilaiden pääsyä yliopistoon seuraavilla toimenpiteillä.

- Valintaperusteista poistetaan sellaiset määräykset, jotka asettavat saman vuoden ylioppilaat epäedulliseen asemaan muihin nähden.
- Valintayksiköitä pyritään suurentamaan.
- Valinnassa voidaan myöntää lisäpisteitä hakijalle, joka on kirjoittanut ylioppilaaksi hakuvuoden keväänä tai sitä edeltäneenä syksynä.
- Valinnassa otetaan nykyistä enemmän huomioon ylioppilastutkintotodistuksesta ja/tai lukion päättötodistuksesta saatavat tiedot hakijan opiskelumenestyksestä.
- Valinnassa käytettäviä pisteytysjärjestelmiä yksinkertaistetaan.
- Valinnassa lisätään ja tehostetaan alakohtaista yliopistojen välistä valintayhteistyötä.

3.4 VIRTUAALIYLIOPISTO JA OPETUSTEKNOLOGIA

Virtuaaliyliopistohankkeiden ensisijainen **tavoite on luoda edellytyksiä** yliopistojen perusopetuksen ja tieteellisen jatkokoulutuksen monipuolistamiselle ja laadulliselle **kehittämislle** käyttämällä hyväksi eri yliopistojen ja työelämän asiantuntemusta sekä **kehittämällä verkkoja hyväksikäyttäviä yhteisöllisen opiskelun muotoja**. Ne antavat myös uudenlaisia mahdollisuuksia vahvistaa yliopistojen roolia elinikäisen oppimisen tukemisessa reagoimalla nopeasti ja joustavasti työelämässä syntyviin koulutustarpeisiin. Yliopisto on kansallisen virtuaaliyliopistokonsortion jäsen ja osallistuu aktiivisesti virtuaaliyliopiston rakentamiseen.

Yliopisto korostaa tietoverkkojen ja muun opetusteknologian hyväksikäyttämistä osana normaalia päivittäistä opetus- ja opiskelutoimintaa. Samalla pyritään selvittämään teknologian mahdollisuuksia mm. ongelma- ja tapauslähtöisten opetusmuotojen kehittämisessä.

Virtuaaliopetuksen tuki on organisoitu kiinteäksi osaksi muuta yliopiston opetuksen tukea ja sitä toteutetaan eri osapuolten yhteistyönä. Virtuaalihankkeiden tukeen liittyy myös tutkimustyötä, uusien teknisten ja pedagogisten sovellusten kehittämistä sekä mahdollisuus suorittaa opetusteknologian arvosanaopintoja. Virtuaalisia opetuksen ja opiskelun muotoja käyttäen lisätään ulkomaisten erityisasiantuntijoiden käyttöä perusopetuksessa ja jatkokoulutuksessa. Yliopiston vahvuusalueilla tarjotaan myös kansainvälisesti markkinoitavia opintokokonaisuuksia. Yliopisto pyrkii varmistamaan kaikille opiskelijoille mahdollisuuden käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa opiskelunsa apuna.

3.5 OPETTAJANKOULUTUS

Opettajankoulutus tukeutuu aikaisempaa vahvemmin tieteelliseen tutkimukseen. Sitä kehitetään yhteistyössä kasvatustieteiden tiedekunnan, yliopiston muiden tiedekuntien sekä maamme muiden opettajankoulutusyksikköjen kanssa ottaen huomioon valtakunnalliset tavoitteet ja koordinaatiotarpeet. **Ainetiedekunnat kiinnittävät** jatkossa yhä enemmän omista opetussuunnitelmistaan **huomiota opettajiksi opiskeleviin omana ryhmänään.**

Opettajista koulutetaan tulevaisuuteen orientoituvia siten, että he kykenevät kehittämään omaa opetustaan, oppimisympäristöjä ja työyhteisöjään muuttuvissa olosuhteissa ja kykenevät kohtaamaan kulttuuritaustoiltaan, valmiuksiltaan, asenteiltaan ja tukitarpeiltaan erilaisia oppilaita. Opettajiksi koulutettavat perehdytetään monipuolisesti uuteen tietotekniikkaan ja mediakulttuuriin. Samalla huolehditaan siitä, että sisällön hallinta ja kasvatus- ja vuorovaikutustaidot yhdistyvät toisiinsa tasapainoisella tavalla.

Aikuis- ja ammatilliseen koulutukseen suuntautuvien opettajien pedagogisten opintojen kehittämistä jatketaan laajentamalla niiden suorittamismahdollisuuksia ja oppilaitosverkkoa sekä sisällöllistä monipuolisuutta. Opettajaksi ja opettajana kehittymistä edistetään integroimalla opettajien perus- ja täydennyskoulutus toisiinsa mielekkäällä tavalla.

Suunnitelmakaudella opettajankoulutuksen kiintiöitä tarkistetaan ottaen huomioon alakohdittaiset tarpeet sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Erityisopettajien, erityisluokanopettajien ja erityislastentarhanopettajien koulutus vakinaistetaan ja ainetiedekuntien opetussuunnitelmia kehitetään siten, että ne ottavat nykyistä paremmin huomioon opettajiksi koulutettavien erityistarpeet. Yliopisto järjestää liikunnanopettajien sivuaineopintoja ja esikouluopettajien koulutusta. Epäpäteville opettajille tarjotaan pätevyitysmahdollisuuksia ja pedagogisten opintojen aloittamisvaihetta joustavoitetaan. Myös opettajien mahdollisuutta osallistua täydennyskoulutukseen parannetaan.

Yliopistossa valmistuu aineenopettajan pätevyyden saaneita opiskelijoita keskimäärin 223 vuodessa.

Turun ja Rauman harjoittelukoulut toteuttavat suunnitelmakaudella yliopiston opettajankoulutuksen strategiaohjelmaa opetusharjoittelussa osallistumalla perustehtäviensä lisäksi laaja-alaisen opetusharjoittelun suunnitteluun koordinoivina yksikköinä yhteistyössä opettajankoulutuksen eri osapuolten kanssa. Erityinen huomio on luokan- ja aineenopettajaharjoittelun vuorovaikutuksessa, verkossa tapahtuvan harjoittelun etäohjauksessa, virtuaaliopetuksessa ja monikulttuurisessa harjoittelussa. Harjoittelukoulut osallistuvat valtakunnallisiin koulutuspoliittisiin kärkihankkeisiin, nostavat tieto- ja viestintätekniisiä valmiuksiinsa sekä kehittävät työyhteisöjään. Virtuaalisen opettajankoulutuksen harjoitteluosuudessa kehitetään näyttökokeisiin perustuvaa koulutustarpeen arviointia.

3.6 TIEDEKUNTIEN KOULUTUS

Humanistisen tiedekunnan tutkintorakenteen uudistus hyödynnetään osana yleistä koulutuksen kehittämistä. Opetuksen laatua sekä opintojen suunnittelu- ja ohjausjärjestelmää kehitetään edelleen mm. ottamalla käyttöön henkilökohtaiset opintosuunnitelmat kaikissa oppiaineissa. Sisällöllisessä muutoksessa otetaan tieteenalakohtaisten tarpeiden lisäksi huomioon nykypäivän työelämän odotukset. Opiskelijarekrytointia kehitetään pyrkien säilyttämään hyvä opiskelija-aines. Valintakokeista ei luovuta, mutta valintamenettelyä selkiyte-

tään. Sisäänottoja voidaan laskea harkitusti. Kansainvälisessä opettaja- ja opiskelijavaihdossa tiedekunnan asema yliopiston kansainvälisimpänä tiedekuntana säilyy, ja kehitystä tuetaan selkeyttämällä niin saapuvien kuin lähtevien vaihto-opiskelijoiden ohjeistusta. Suunnitelmakaudella pyritään erityisesti kehittämään opettaja- ja tutkijavaihtoa. Baltic Sea Region Studies -ohjelma kehitetään monialaiseksi englanninkieliseksi maisteriohjelmaksi, ja tiedekuntaan syntyy myös mahdollisesti muita erillisiä maisteriohjelmiä. Opiskelijoiden liikkuvuuden lisääntyessä erityisesti kandidaattivaiheen jälkeen pyritään tiedekunnan maisterivaiheen opinnot saamaan mahdollisimman tasokkaiksi ja houkutteleviksi.

Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan perustutkintojen määrä kohoaa entisestään uusien tutkintotavoitteiden mukaisesti tietoteollisen koulutuksen laajennusten, diplomi-insinöörin tutkinnon antamisen ja terveyden biotieteiden tutkintojen lisääntymisen ansiosta. Lisäksi tutkintojen osuus suhteutettuna aloituspaikkoihin kasvaa fysiikassa, kemiassa ja matematiikassa.

Kaksiportaisen tutkinnon kehittäminen ja siihen liittyvä maisteriohjelmien kehittäminen toteutetaan yhteistyössä valtakunnan muiden yliopistojen luonnontieteellisten tiedekuntien sekä teknillisten yliopistojen ja tiedekuntien kanssa. Alemman korkeakoulututkinnon merkitys eri oppiaineissa kartoitetaan ja ammattikorkeakoulujen tutkintojen yhteydet alempaan tutkintoon selvitetään oppiainekohtaisesti. Kaksiportaisen tutkinnon yhteydessä tiedekunta käynnistää laitos- ja tiedekuntarajat ylittäviä maisteriohjelmiä.

Tiedekunta laajentaa virtuaaliopetustaan siten, että se ja perinteiset opetusmuodot täydentävät toisiaan kaikissa oppiaineissa siten, että erityisosaamista voidaan hyödyntää valtakunnallisesti.

Lääketieteellinen tiedekunta on perustanut lääketieteellisen koulutuksen tutkimus- ja kehittämisyksikön (TUTKE). Lääketieteen peruskoulutusta kehitetään tavoitteena parantaa lääkäreiden valmiuksia kohdata potilas, paitsi taudinkantajana, myös kokonaisvaltaisena sosioekonomisena toimijana.

Hoitotieteen koulutusta laajennetaan käynnistämällä lähiesimieskoulutus sivuaineopintoina. Hammaslääketieteen perustutkintokoulutus käynnistyy uudelleen syksyllä 2004. Terveyden biotieteiden koulutusta jatketaan ja kehitetään edelleen. Kaikilla tiedekunnan koulutusaloilla lisätään ja tehostetaan johtamisvalmiuksien opetusta sekä siihen liittyvää asennekasvatusta.

Tiedekuntaan otetaan vuosina 2003–2006 kunakin vuonna 25 muun terveydenhuollon tutkinnon suorittanutta henkilöä lääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavaan muuntokoulutukseen.

Oikeustieteellisen tiedekunnan kaksiportaisen tutkintorakenteen mukainen opetus aloitetaan tiedekunnassa syksyllä 2005. Lisäksi luodaan maisteriohjelmiä (myös englanninkielinen).

Sekä maisterin tutkintoon että maisteriohjelmiin pyritään saamaan opiskelijoiksi tiedekunnan omien opiskelijoiden lisäksi opiskelijoita muista kotimaisista ja ulkomaisista yliopistoista (pohjana oikeustieteellinen tai muu alempi yliopistotutkinto).

Opetuksen laatuun ja houkuttelevuuteen panostetaan. Opetusta ja tutkintoja kehitetään jatkuvasti, erityisesti huolehditaan peruskoulutuksen monipuolisuuden ylläpitämisestä.

Tiedekunnan opettajien koulutukseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota ja opettajien koulutusmahdollisuuksia parannetaan.

Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan strategiakauden toimintaa leimaa kaksiportaiseen tutkintojärjestelmään siirtyminen. Keskeisimpinä tavoitteina ovat korkean laadun turvaaminen, korkeakoulujen välinen liikkuvuus, henkilökohtaisten opintosuunnitelmien laatiminen ja opintojen oikea mitoitus. Psykonetin tavoitteena on lisäksi yhtenäinen eurooppalainen psykologidiploma.

Tiedekunta huolehtii omalta osaltaan siitä, että opettajakunta kokonaisuudessaan koulutuu uusien, tasokkaasti varusteltujen opetustilojen täysmittaiseen hyödyntämiseen.

Tiedekunnan tavoitteena on bioinformatiikan opetuksen laajentuva yhteistyö. Kehittelyn alainen hanke Ihminen kohtaa teknologian toteutunee jo heti strategiakauden alussa. Tavoitteena on saada käyntiin myös kaksikielinen (suomi ja ruotsi) logopedian koulutusohjelma.

Tiedekunnassa on vireillä useita uusia maisteriohjelmasuunnitelmia ja verkostoituminen sanan laajassa merkityksessä jatkuu. Tiedekunta pyrkii lähentämään avointa yliopisto-opetusta perusopetukseen.

Kasvatustieteiden tiedekunnan opetusta kehitetään ottamalla huomioon valtakunnallinen ja alueellinen opettajatarve ja kouluttamalla entistä integroituneemmin opettajia, joilla on monipuolinen ammattitaito.

Tiedekuntien opiskelijoille laaditaan henkilökohtaiset opintosuunnitelmat ja niiden toteutusta edistetään opinto-ohjauksella. Yhteistyötä ainetiedekuntien kanssa kehitetään entistäkin monipuolisemmaksi ja peruskoulutuksen ja täydennyskoulutuksen välille luodaan jatkumoa. Aikuis- ja ammattikoulutuksen opettajien pedagogisten opintojen ja korkeakoulupedagogisten opintojen välisiä yhteyksiä synkronoidaan. Erityispedagogiikan koulutusta ja tutkimusta vahvistetaan. Tiedekuntaan luodaan entistä joustavampia koulutusratkaisuja kehittämällä muuntokoulutusta sekä etä-, monimuoto- ja virtuaaliopetusta ja kehitetään uudentyyppisiä maisteriohjelmiä, kuten kansainvälinen maisteriohjelma ja/tai ohjelma, jossa on monitieteinen pääaine. Tiedekunnan tutkintorakenne uudistetaan Bolognan julistuksen ja kansallisten koordinoituperiaatteiden suuntaiseksi. Opetus- ja oppimistapoja kehitetään monipuolisemmiksi koordinoituperiaatteiden suuntaisesti. Avoimen yliopiston väylää opiskelijoiden sisään tuloväylänä kehitetään edelleen.

3.7 VALTAKUNNALLISET KOULUTUSVERKOSTOT

Psykonet

Psykonet on psykologian koulutusalueella toimiva, kuusi yliopistoa käsittävä yliopistoverkosto, jota Turun yliopisto koordinoi. Psykonet kehittää ja järjestää alan koulutusta valtakunnallisena yhteistyönä. Toiminta-ajatuksena on rationaalinen ja tuloksekas yhteistoiminta, tarkoituksenmukainen työnjako sekä alan yliopistokohtainen profiloituminen.

Psykonet kattaa kaikki alan tutkintokoulutusta antavat yliopistot ja koulutuksen tasot. Peruskoulutukseen tuotetaan kaikille yhteisiä koulutuselementtejä keskinäisen työnjaon mukaan. Psykologian lisensiaatin tutkintoon sidottu erikoispsykologin koulutus on Psykonet-verkostolle määrätty valtakunnallinen tehtävä. Psykologian alan valtakunnallisessa tutkijakoulutuksessa verkostolla on koordinoiva rooli.

Perustutkinnossa huomion pääkohteena on tutkintorakenteen muutos: maisterikoulutuksen sisältö on muokattava kaksiportaiseen tutkintojärjestelmään soveltuvaksi sekä eurooppalaisen psykologidiploman vaatimuksia vastaavaksi. Tärkeitä tehtäviä ovat "ongelmalähtöisen asiakastyön" (klinikkaopetus) tukijärjestelmien laajentaminen ja klinikoiden konkreettisen yhteistoiminnan lisääminen. Tavoitteena on integroida psykologin ammattivalmiuksien harjoittelu optimaalisella tavalla ympäröivän yhteiskunnan käytännön tarpeisiin ja yliopistolliseen opiskeluun.

Erikoispsykologin koulutuksessa keskitytään seurantaselvitysten ja koulutustarvearviointien perusteella havaittujen aukkojen peittämiseen lisäämällä ja kohdentamalla erikoisalojen opetusta. Neuropsykologian alueella on jo lisätty koulutusvolyymia. Uusina erikoistumiskohteina kehitetään oikeuspsykologian ja riippuvuuspsykologian erikoisaloja. Avoimia ja ajankohtaisia asioita ovat opettajavolyymien lisääminen, virkarakenteen vakauttaminen ja virantäyttöjärjestelmän kehittäminen aidon verkostoperiaatteen mukaisesti. Tutkijakoulutuksen painopisteenä on varsinkin kansainvälisen vuorovaikutuksen laajentaminen. Opetusmenetelmien kehittämisessä tuetaan kaikilla opetuksen tasoilla tietoverkossa tapahtuvaa opiskelua

ja pyritään saamaan verkoston monipuolinen asiantuntemus mahdollisimman laajasti opiskelijoiden käyttöön. Toimintakauden aikana tavoitteena on verkoston laajentaminen myös maan rajojen ulkopuolelle, erityisesti Tukholman ja Tarton yliopistojen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Itä- ja Kaakkois-Aasian yliopistoverkosto

Yliopisto koordinoi opetusministeriön rahoittamaa valtakunnallista Itä- ja Kaakkois-Aasian yliopistoverkosta. Verkosto on koonnut eri yliopistojen Aasiaan kohdistuvaa tutkimusta ja koulutusta toimivaksi kansalliseksi verkostoksi, joka kouluttaa kansainvälisen mittapuun mukaisia Itä- ja Kaakkois-Aasian asiantuntijoita yliopistolaitoksen kaikilla tasoilla. Yliopistoverkoston kanssa kiinteässä yhteistyössä toimiva, mutta Turun yliopiston koordinoima Aasian tutkijakoulu on saanut vakiintuneet työskentelymuotonsa. Suomen virtuaaliyliopiston osana AsiaNet tukee sekä yliopistoverkoston että tutkijakoulun antamaa koulutusta www.asianet.fi -portaalin kautta.

Yliopistoverkoston uusina tavoitteina on kiinteyttää olemassa olevat syventävät opinnot omaksi Itä- ja Kaakkois-Aasian maisteriohjelmaksi, monipuolistaa tarjottavia opetuskokonaisuuksia erityisesti aineopinnoissa, laajentaa kansallista ja kansainvälistä tutkimus- ja opetusyhteistyötä (mm. Nordplus-, NorFA- ja AsiaLink-ohjelmat). Lisäksi vahvistetaan koordinaatioyksikön roolia Aasian tutkimuksen ja opetuksen tiedotuslinkkinä. AsiaNet huolehtii opetuksen ja informaation teknisestä saatavuudesta jäsenyliopistoissa ja avustaa asiantuntijoita opetuksen virtuaalistamisessa. Yliopiston erityisosaaminen perustuu yhä enemmän monipuolistuvaan Kiina-tutkimukseen (mm. useita SA:n rahoittamia tutkimusprojekteja) ja opetukseen, jonka tukena ovat vilkkaat kansainväliset asiantuntijasuhteet ja verkostot.

4 ALUEKEHITTÄMINEN JA KORKEAKOULUJEN YHTEISTYÖ

4.1 ALUEKEHITTÄMINEN

Tausta

Yliopiston ulkoisen vaikuttavuuden seuranta-arviointi on valmistunut ja siinä esitetyt huomiot ja suositukset huomioidaan yliopiston toiminnan kehittämisessä.

Turun seudun yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on yhteinen alueellisen kehittämisen strategia.

Lounainen Suomi on monialaiseen osaamiseen, toimialakohtaiseen yhteistyöhön ja toimijoiden profiilien mukaiseen työnjakoon perustuva korkeakoulutuksen keskittämä, joka luo pohjaa alueen hyvinvoinnille, talouskasvulle ja monipuoliselle kulttuurielämälle.

Turun yliopisto osallistuu alueelliseen kehittämistyöhön tutkimustiedon ja osaavan työvoiman tuottajana sekä tiedon, asiantuntemuksen ja osaamisen välittäjänä ja siirtäjänä. Yliopisto kehittää rakenteita ja toimintamalleja, joiden avulla sen monialainen osaaminen saatetaan tehokkaammin eri seutukuntien kehitystyön käyttöön.

Teknologian siirto

Yliopisto harjoittaa tiivistä yhteistyötä korkean teknologian kehittämisessä Turku Science Parkin konsernin kanssa. Yhteistyön perusajatuksena on ydinosaamisen yhdistäminen. Yliopisto toteuttaa profiilinsa mukaista tutkimustoimintaa sekä turvaa alan monipuolisen ja määrältään riittävän koulutustarjonnan. Turku Science Park Oy huolehtii puolestaan innovaatioketjun toimivuudesta aina tutkimuksesta tuotantoon ja markkinointiin saakka. Strategisesti keskeisiä periaatteita ovat tiivis keskinäinen vuorovaikutus, työnjako, avoimuus sekä integroituminen osaksi Science Park -kokonaisuutta.

Bioalan kehittäminen

Yliopisto profiloituu yhteistyössä biolääketieteen ja sitä läheisesti sivuavien alojen kuten kuvantamisen, biomateriaalien, diagnostisten menetelmien ja terveysvaikutteisten elintarvikkeiden tutkimuksen tekijänä.

Yliopistojen ja Turun yliopiston tiedekuntien välistä bioalojen koulutusyhteistyötä tehostetaan alan työvoimatarpeen tyydyttämiseksi sekä koulutuksen suuntaamiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla. Yliopisto kehittää Bolognan sopimuksen hengessä räätälöityjä maisteriohjelmia, joissa luonnontieteellistä peruskoulutusta täydennetään biolääketieteen osaamisella. Tiedekuntarajat ylittävien maisteriohjelmien avulla voidaan tarvittaessa nopeasti reagoida sekä määrällisesti että laadullisesti työvoimatarpeen muutoksiin. Samalla luodaan järjestelmä, joka turvaa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille mahdollisuuden joustavasti siirtyä uusimuotoisiin maisteriohjelmiin.

Bioalalla tohtorien rekrytoituminen yrityksiin on yleisempää kuin muilla toimialoilla. Yliopisto pyrkii kiinnittämään erityishuomiota alan tohtorikoulutukseen. Huomattavaa osaa Suomen Akatemian rahoittamista bioalan tutkijakouluista johdetaan Turusta. Niiden antamaa jatkokoulutusta kehitetään kokonaisuutena BIONET-verkostossa. Työelämävalmiuksien vahvistamiseksi bioalan jatkokoulutukseen lisätään myös mahdollisuus osallistua Turun kauppa- ja korkeakoulun antamaan liiketaloustieteen opetukseen.

ICT-alan kehittäminen

Salo ja Turku muodostavat maan suurimman elektroniikkateollisuuden keskittymän, jonka koulutus-, tutkimus- ja kehittämistarpeisiin alueen korkeakoulut vastaavat. Alaa kehitetään hyödyntämällä korkeakoulujen laajaa tiede- ja osaamis pohjaa. Varsinaisen informaatio- ja kommunikaatioteknologian ohella keskeisiä kehittämisaloja ovat digitaalinen media ja kulttuuri, bioinformatiikka, verkkopohjainen opetus ja sähköinen kauppa. Monialaista yhteistyöhön perustuvaa osaamista kehitetään alueen erityisvahvuutena.

Tärkein alan toimijoista on turkulaisten yliopistojen yhteinen Turun tietotekniikan tutkimus- ja koulutuskeskus TUCS, joka koordinoi yliopistotasoista tietotekniikan ja elektroniikan koulutusta ja tuottaa maisterikoulutuksen englanninkielisen syventävän opetuksen ja järjestää tutkijakoulumuotoisena alan tohtorikoulutuksen. TUCS:n ja ammattikorkeakoulujen ICT-alan yhteistyön strategisena tavoitteena on hyödyntää yhteisiä voimavaroja, tiloja, laitteita ja osaamista, karsia päällekkäisiä toimintoja ja opetustarjontaa sekä suunnata ja profiloita yhteisellä suunnittelulla koulutustarjontaa sekä tutkimus- ja kehitystoimintaa. Näitä tavoitteita vahvistaa TUCS:n ja Turun ammattikorkeakoulun ICT-alan koulutuksen sijoittuminen yhteisiin tiloihin vuonna 2006 Turku Science Parkin ytimeen valmistuvassa ICT-talossa.

Turkulaiset korkeakoulut tiivistävät yhteistyötään Salon kaupungin ja alueen yritysten kanssa. TUCS:n tutkimustoimintaa ja korkeakoulujen yhteistä tutkimus- ja kehitystoimintaa suunnataan alueelle. Turku Science Parkin toimintoja laajennetaan Turun ja Salon välisellä älykäytävällä.

ICT-alan tutkimustulosten kaupalliseen hyödyntämiseen pyritään tiiviissä yhteistyössä ICT Turku Oy:n kanssa, joka luo ympärilleen ICT-klusterin. Yhtiö mm. toteuttaa ICT-alan sekä kulttuurin ja digitaalisen sisällöntuotannon osaamiskeskusohjelmia, joihin yliopisto osallistuu aktiivisesti. Se myös hoitaa ICT-alan hautomo- ja kiihdyttämötoiminnot.

Muu teknologiyhteistyö

Turun yliopisto ja Åbo Akademi jatkavat panostustaan materiaaliosaamisen kehittämiseksi. Materiaaleihin liittyvää koulutusta vahvistetaan ja monipuolistetaan yhteistoimin. Yliopisto osallistuu myös meriteknologian ja meriklusterin kehittämiseen.

Ympäristöyhteistyö

Turun yliopiston ympäristöalan erityisvahvuutena on laaja-alainen tutkimus, jonka osaaminen ulottuu molekyylitason tarkastelunäkökulmasta ekosysteemeihin ja geoinformatiikkaan. Luonnontieteellisen lähestymistavan ohella ympäristötutkimuksessa painottuvat myös oike-

ustieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset, kuten kaupunkitutkimuksen näkökulmat. Yliopiston ympäristöalan tutkijat ja opettajat harjoittavat tiivistä yhteistyötä ympäristöalan paikallisten toimijoiden kanssa ja jatkavat vuorovaikutuksen tiivistämistä ympäristöalan organisaatioiden kanssa.

Kulttuuriyhteistyö

Turku on täyden palvelun kulttuurikaupunki ja maakunnan kulttuurielämän keskus. Yliopisto vaikuttaa kulttuuripalvelujen kysyntään ja tarjontaan kouluttamalla kulttuuritoimijoita ja kulttuurilaitosten ja -palvelujen asiakkaita. Yliopistossa toimivat henkilöt ovat aktiivisesti mukana kulttuuritoiminnassa sekä aloitteentekijöinä että osallistujina. Yliopiston ja kaupungin välinen yhteistyö perustuu intellektuaaliseen kumppanuuteen, joka edistää kulttuurin ja tieteen välisen projektien ja tapahtumien syntyä.

Yliopistossa on edustettuna maan laajin taide- ja kulttuuriaineiden kokonaisuus. Yliopisto osallistuu aktiivisesti Kulttuurituotannon osaamiskeskus hankkeeseen. Kulttuurialalla harjoitetaan tiivistä yhteistyötä tiedekorkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen välillä.

Yliopisto jatkaa Satakunnassa alueen kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelmaa, joka vastaa kulttuuri- ja talouselämän työelämätarpeisiin. Yliopisto kehittää yhteistoimintaa Porin yliopistokeskuksessa tiivistämällä humanistisen koulutuksen yhteyksiä tekniseen, kauppatieteelliseen, taideteolliseen ja yhteiskuntatieteelliseen opetukseen.

Terveys- ja sosiaalialan yhteistyö

Terveysalan alueellisessa yhteistyössä Turun yliopisto vastaa lääketieteen, hammaslääketieteen ja terveystieteiden alan perustutkintokoulutuksesta sekä tieteellisestä ja ammatillisesta jatkokoulutuksesta Terveystieteiden alan tutkimus- ja koulutusyhteistyötä Turun yliopiston, Turun ammattikorkeakoulun ja yliopistollisen keskussairaalan välillä tiivistetään. Terveystieteiden maisteritutkinnon opetusharjoittelu suoritetaan ammattikorkeakouluissa, ja lääketieteen sekä hammaslääketieteen klinistä opetusta annetaan yhteisopetuksena sekä yliopiston että ammattikorkeakoulun opiskelijoille.

Sosiaalialan alueellisessa koulutusyhteistyössä Turun yliopisto kouluttaa psykologeja sekä sosiaalipolitiikan, sosiaalityön ja sosiologian asiantuntijoita. Varsinais-Suomen sosiaalialan perus- ja erityisosaamista sekä tutkimusta ja osaamisen siirtoa koordinoi Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (VASSO).

Aikuiskoulutus

Sekä yliopiston avoin yliopisto-opetus että täydennyskoulutus palvelevat myös yliopistojen alueellisen vaikuttavuuden tavoitteita. Ympäröivän yhteiskunnan alueellisia tarpeita palvelemaan erityisesti niitä varten suunnitelluissa alueellisissa kehittämishankkeissa. Näille on tyypillistä koulutuksen, tutkimuksen, tuotekehityksen ja teknologian siirron monimuotoinen hyödyntäminen. Alueellisissa kehittämishankkeissa yliopisto verkostoituu ammattikorkeakoulujen ja muiden yliopistojen kanssa hyödyntämällä kunkin toimijan osaamisalueita. Aikuiskoulutuksen näkökulmasta merkittäviä alueellisen kehittämisen alueita ovat uuden teknologian ja bioalan sekä tietoyhteiskunnan edistäminen, maaseudun ja saariston kehittäminen, maaseudun ja kaupunkien vuorovaikutuksen edistäminen sekä Itämeren alueen yhteistyö.

Asiantuntijuuden välittäminen

Korkeakoulujen kirjasto-yhteistyötä tehostetaan ja toiminnan päällekkäisyyksiä poistetaan. Alueellista yhteistyötä koordinoi korkeakoulujen kirjastojen, Turun kaupunginkirjaston sekä Turun ammattikorkeakoulun kirjasto- ja tietopalvelualan yhteistyöfoorumi. Tietoverkkojen hyväksikäyttöön pohjautuvat virtuaaliset opiskelun ja työskentelyn muodot helpottavat organisaation rajojen ylittämistä ja mahdollistavat aiempaa intensiivisemmän yhteistyön sekä yliopistojen, korkeakoulujen että alueen muiden toimijoiden välille. Yliopistot tarjoavat virtuaalisten ratkaisujen avulla joustavan pääsyn uusimpaan tieteelliseen tietoon.

Yliopiston säännöllistä yhteydenpitoa ja vuorovaikutusta julkisen sektorin aluetoimijoiden sekä yritysten kanssa vahvistetaan perustamalla alakohtaisia neuvottelukuntia, jotka toimi-

vat mm. koulutustarpeen ennakointifoorumeina. Yhteistyössä Turun kaupungin ja alueen korkeakoulujen kanssa yliopisto käynnistää Turku Development Forumin, joka käsittelee aluekehityksen ajankohtaisia teemoja säännöllisesti toistuvissa kansainvälisen tason seminaareissa.

Jotta korkeakoulujen monipuolinen osaaminen olisi nykyistä helpommin alueen muiden toimijoiden ja yritysten tavoitettavissa, perustetaan korkeakoulujen yhteinen neuvontapiste, joka on erikoistunut humanistisen, yhteiskunta-, oikeus- ja kasvatustieteellisen sekä kaupallisen osaamisen välittämiseen. Korkeakoulujen asiantuntemuksen siirtoa vahvistetaan erityisesti näillä aloilla.

Laajamittaista asiantuntijuuden välittämistä koulutuksen alueella edustaa jo aloitettu ja suunnitteilla oleva yhteistyö yliopiston ja Turun kaupungin välillä koulutoimen perus-, lukio- ja erityisopetuksen sekä koulujen arvioinnissa.

4.2 ALUEKEHITYS ITÄMEREN ALUEELLA

Turun yliopiston koordinoimaan Itämeren alueen yliopistoverkoston (Baltic Sea Region University Network) kuuluu 21 yliopistoa Latviassa, Liettuassa, Puolassa, Venäjällä ja Virossa, jotka toteuttavat Turun yliopiston kanssa tutkimus-, koulutus- ja kehittämishankkeita.

Yliopistoverkoston perustuva osaaminen ja yhteistyö hyödynnetään Baltic Sea Region Studies ja European Studies -ohjelmissa sekä yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun Pan-Eurooppa instituutin välisessä tutkimus- ja koulutusyhteistyössä.

Yliopisto rakentaa tiiviit yhteistyösuhteet Turun ystävyyskaupungeista Pietarin, Gdanskin ja Szegedin yliopistoihin ja tutkimuskeskuksiin etenkin bioteknologiassa.

Kaliningradin valtionyliopiston kanssa on käynnistetty useita koulutukseen ja tutkimukseen liittyviä yhteistyöhankkeita (EuroFaculty/oikeustiede, kääntäjä- ja tulkkikoulutus, suomen kielen opetus, Euroopan integraatio ja Venäjän, erityisesti Kaliningradin alue, filosofia)

Turun yliopiston ja neljän virolaisen yliopiston yhteisen Saarenmaan yliopistokeskuksen toimintaan osallistuvat myös Latvian yliopisto, Riian teknillinen yliopisto, Kaunasin teknillinen yliopisto ja Klaipedan yliopisto. Tartossa toimii Turun yliopiston ja Tarton yliopiston yhteistyökeskus Villa Tammekann. Puolan Braniewossa olevaa kansainvälistä yliopistokeskusta käytetään Saarenmaan yliopistokeskuksen tavoin yliopistoverkoston toimintoihin.

Yliopisto osallistuu Varsinais-Suomen liiton, Turun kaupungin ja Satakuntaliiton kanssa yhteisesti toteutettaviin hankkeisiin Itämeren alueella. Myös yliopiston täydennyskoulutuskeskus ja merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskus tekevät yhteistyötä Itämeren alueella.

Itämeren alueen yhteistyötä laajennetaan luonnontieteelliselle alueelle kalojen ja muiden uusiutuvien luonnonvarojen opetuksen ja tutkimuksen osalta yhteistyössä perustetun Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen Turun yksikön ja Åbo Akademin kanssa.

5 KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Turun yliopisto on osa kansainvälistä tiedeyhteisöä, jonka toimintaympäristö on globaali. Yliopisto pitää tärkeänä, että kansainvälistä tutkimusyhteistyötä kehitetään tutkimuksen vahvoilla alueilla ja niiksi ilmeisesti kehittyvillä alueilla. Kansainvälisyys toteutuu tieteellisissä hankkeissa ja konferensseissa, opiskelija- ja opettajavaihdossa, yliopistojen välisissä sopimuksissa sekä verkostoissa. Kansainväliseen yhteistyöhön osoitettuja apurahoja kohdennetaan erityisesti jatko-opiskelijoille ja nuorille tutkijoille.

Tutkimusyhteistyö perustuu tutkijaryhmien ja tutkijoiden kontakteihin. Yliopisto rohkaisee erityisesti tutkimus- ja jatkokoulutusyhteistyössä kontakteja korkeatasoisten ulkomaisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Tutkija- ja opettajavaihto nostavat yliopistojen tieteellistä ja opetuksellista tasoa. Yliopisto laajentaa opetushenkilöstön rekrytointia ulkomailta.

Kansainvälinen liikkuvuus

Yliopiston opiskelijoista vähintään kolme kuukautta kestävään kansainväliseen opiskelija-vaihtoon osallistuu vuosittain keskimäärin 450 opiskelijaa. Yliopisto huolehtii siitä, että jatko-opiskelijoilla on taloudelliset edellytykset osallistua kansainvälisiin tutkimus- ja koulutusohjelmiin. Yliopisto kannustaa osallistumista Euroopan unionin ja muiden eurooppalaisten jatkokoulutusverkostojen kehittämiseen ja niiden käyttöön opetuksessa. Tavoitteena on, että Turun yliopiston opiskelijavaihto on suunnitelmakauden loppuun mennessä maan toiseksi laajinta. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan mm. englanninkielisen opetustarjonnan lisäämistä ja ulkomaisten opiskelijoiden opintoedellytysten parantamista.

Kansainvälistymiseen tarjotaan mahdollisuuksia myös osana kotimaassa järjestettävää koulutusta. Myös tässä toiminnassa englanninkieliset maisteriohjelmat ovat keskeinen väline. Suomalaisille opiskelijoille tarjotaan kuitenkin kaikilla aloilla perusopinnot äidinkielellä.

Opiskelijavaihtotoiminta arvioidaan ja arvioinnin pohjalta rakennetaan vaihdolle laatustandardit. Opiskelija- ja opettajavaihdon toimivuus ja laatu turvataan rakentamalla kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa pitkäkestoista ja monipuolista yhteistyötä.

Globaali vastuu sekä yhteiskunnallinen kehitys Suomessa, kuten taantuva väestönkehitys ja yliopistojen kiihtyvä kilpailu parhaista opiskelijoista, edellyttävät myös ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrän lisäämistä. Ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita rekrytoidaan erityisesti yliopiston vahvoille aloille.

Yliopisto selvittää mahdollisuudet tarjota ulkomaisille opiskelijoille maksullista täydennyskoulutusta PD-ohjelmina.

Yliopisto huolehtii siitä, että ulkomaisissa yliopistoissa suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ilmenneet ongelmat poistetaan.

Yliopisto toimii tutkintorakenteiden uudistamistyössä aloitteellisesti lähtökohtanaan koulutuksen kehittämistarpeet.

Vieraskielinen koulutus

Suunnitelmakaudella vieraskielisen opetuksen voimavarat keskitetään sellaisiin opintoihin, jotka kiinnostavat sekä ulkomaisia vaihto-opiskelijoita että suomalaisia tutkinto-opiskelijoita. Näitä opintoja koskevaa tiedotusta ja markkinointia lisätään myös niille kotimaisille opiskelijoille, jotka eivät suorita opintoja ulkomailla. Tiedekuntien keskinäistä ja turkulaisten yliopistojen välistä yhteistyötä ohjelmien suunnittelussa ja toteuttamisessa lisätään. Koulutusta monipuolistetaan myös tukemalla etäopetuksen kehittämistä kaikissa tiedekunnissa.

Alueellinen suuntautuminen

Yhteistyösopimuksia solmittaessa ja toimintamuotoja kehitettäessä otetaan huomioon eri tieteenalojen edut ja omat painotukset. Yliopisto osallistuu aktiivisesti eurooppalaisen tutkimusalueen ja siihen liittyvien rakenteiden kehittämiseen.

Muiden Pohjoismaiden yliopistot ovat historiallisen yhteyden ja yhteiskuntien samankaltaisuuden perusteella edelleen tärkeä kontaktitaho. Opiskelija- ja opettajavaihdossa yhteistyö toteutuu Nordplus-ohjelman, NorFA:n ym. muiden ohjelmien kautta.

Pohjois-Amerikka on maailman suurimpana tiedealueena merkittävä taho kaikessa kansainvälisessä tiedeyhteistyössä. Yliopisto kannustaa tutkijoitaan, opettajiaan ja opiskelijoitaan käyttämään hyväksi niitä mahdollisuuksia, joita Yhdysvalloilla on tarjottavanaan. Opiskelijavaihtosopimuksia yhdysvaltalaisen ja kanadalaisten yliopistojen kanssa lisätään.

Strategisessa suuntautumisessa kehitetään Itämeren alueen yliopistojen yhteistyötä.

Yliopisto koordinoi valtakunnallista Itä- ja Kaakkois-Aasian yliopistoverkostoa, johon liittyy kiinteä yhteys Kiinan ja muiden Kaakkois-Aasian maiden yliopistoihin ja joka toimii kiinteässä yhteistyössä yliopiston koordinoiman tutkijakoulun kanssa. Molempia tukee virtuaa-

liyliopiston osana toimiva AsiaNet. Opiskelijavaihtoa alueen yliopistojen kanssa vahvistetaan.

Coimbra-yhteistyö yliopiston kansainvälistymisen perustana

Turun yliopisto on jäsenenä Euroopan vanhojen yliopistojen Coimbra-ryhmässä. Verkostoon kuuluvat Euroopan tunnetuimmat tutkimusyliopistot Oxfordin ja Cambridgen johdolla. Coimbra-ryhmän tavoitteena on osallistua aktiivisesti Euroopan korkeakoulualueen kehittämiseen ja edistää jäsentensä välistä yhteistyötä kaikilla yliopistotoiminnan keskeisillä alueilla. Tähän mennessä verkosto on kehittänyt opiskelijaliikkuvuutta, luonut yhteistyösuhteita Euroopan ulkopuolisiin alueisiin, sekä osallistunut aktiivisesti EU:n korkeakoulupolitiikan suuntaamiseen. Euroopan korkeakoulualueen muotoutumiseen ja yliopistotutkintojen uudistamiseen tähtäävän Bologna-prosessin yhteydessä

Coimbra-verkoston merkitys on olennaisesti lisääntymässä. Sen piirissä kehitetään verkostoyhteistyön muotoja kuten yhteisesti suunniteltuja ja toteutettuja maisteritutkintoja (joint degree) ja virtuaaliopetusta. Tällä hetkellä yhteistyön tiivistäminen tieteellisten jatkokoulutuksen alueella on entistä vahvemmin tulossa Coimbran ohjelmaan.

Coimbra-yhteistyön kautta yliopisto parantaa edelleen kansainvälistä näkyvyyttään. Yhteistyön avulla lisätään perustutkintokoulutuksen alueella kansainvälistä yhteistyötä sekä luodaan tutkimuksen ja opetuksen vahvuusalueille kansainvälistä tasoa oleva tieteellisen jatkokoulutuksen ja post doc-työskentelyn järjestelmä.

Tiedotus ja markkinointi

Opiskelijavaihdon markkinointia tehostetaan ja kehitetään laadullisesti.

Turkulaisten yliopistojen yhteishanke International University of Turku/Åbo (IUTÅ) toimii vieraskielisen opetuksen yhteisenä markkinointihankkeena. Osa opiskelijavaihto-ohjelmista hoidetaan IUTÅ-organisaation kautta. Yhteistyön syventämiseksi yliopisto selvittää tutkijakoulutukseen ja muuhun opetukseen liittyvien yhteishankkeiden organisointitarpeet.

Yliopiston www-sivujen toimivuutta ja ulkonäköä kehitetään. Yliopiston www-sivujen keskeinen sisältö tarjotaan myös englanninkielisenä.

Ulkomaille lähtevät opettajat, tutkijat, opiskelijat ja muu henkilökunta ovat Turun yliopiston edustajia, jotka luovat kuvaa yliopistosta. Heidä valmennetaan ennen heidän lähtöään myös tähän tehtävään mm. antamalla valmiuksia yliopiston esittelemiseen. Ulkomaisissa yhteistyökohteissa järjestetään Turku- ja Turun yliopisto -päiviä.

Alumnitoiminnassa otetaan huomioon myös yliopistossa opiskelleet ulkomaiset opiskelijat.

Toiminnan organisointi

Jokaisessa tiedekunnassa toimii kansainvälisten asioiden vastuhenkilö. Lisäksi yliopiston jokaisessa tiedekunnassa on vähintään yksi kansainvälisiin koulutusohjelmiin, vieraskielisen opetuksen koordinointiin ja ulkomaisten opiskelijoiden neuvontaan perehtynyt päätoiminen virkamies.

Kansainvälisellä toiminnalla on sisällöllisesti kiinteä yhteys opintoasioihin ja tutkintohallintoon. Rehtorinvirastossa sen koordinointi on osa opiskelija-asioiden vastuualueetta. Näiden alueiden toimintaa koordinoidaan nykyistä selkeämmin yhtenä kokonaisuutena myös tiedekunnissa. Rehtorinviraston tutkimuspalvelut ja teollisuusyhteistyö tukevat kansainvälistä tutkimusyhteistyön kehittämistä, rahoitusta ja tiedottamista. Myös ulkomaisten yliopistojen kanssa tehtävät sopimukset koordinoidaan rehtorinvirastossa. Keskushallinnon ja tiedekuntien sekä laitosten tehtävänjakoa kansainvälisessä toiminnassa kehitetään.

6 JOHTAMINEN, ORGANISAATIO, HENKILÖSTÖN KEHITTÄMINEN JA TUKIPALVELUT

6.1 JOHTAMINEN JA ORGANISAATIO

Johtamisen tavoitteena on luoda hyvät edellytykset yliopistossa harjoitettavalle tutkimukselle ja annettavalle opetukselle.

Yliopisto tukee muutoksia, jotka koskevat johtamista, organisaation rakenteellista kehittämistä ja työskentelymenetelmiä ja joilla voidaan parantaa tuloksellisuutta. Keskeisenä päämääränä on toimintakulttuurin muuttaminen siten, että yliopisto entistä nopeammin kykenee reagoimaan ulkoiisiin muutoksiin ja entistä ennakkoluulottomammin hakee uusia ratkaisuja toimintansa kehittämiseksi. Johtamisen ja hallinnon eri tasojen (laitokset, tiedekunnat, keskushallinto) välistä yhteistyötä kiinteytetään, tiedekuntarajat ylittävää vuorovaikutusta lisätään ja johtamisen edellytyksiä parannetaan.

Yliopiston toimintaa ja sen organisointia sekä hallinnon rakenteita kehitetään yliopiston ja ympäristön yhteistyön edistämiseksi yliopiston ulkoisen vaikuttavuuden arvioinnin tulosten ja kansainvälisen arviointiryhmän suositusten perusteella. Neljän suomalaisen yliopiston (JY, TaY, TY, OY) hallinnon arviointia käytetään hyväksi hallinnon kehittämisessä.

Yliopiston rehtorin ja vararehtorien välistä työnjakoa kehitetään siten, että rehtorilla on mahdollisuus keskittyä täysipainoisesti yliopiston keskeisiin johtamis- ja suunnittelutehtäviin.

Johdon tietojärjestelmiä ja talouden seurantaa kehitetään taloushallinnon kehittämistyöryhmän ehdotusten mukaisesti.

Tiedekuntien asemaa hallinnossa on vahvistettu. Dekaanien työskentelyedellytyksiä edistetään ja dekaanien ja varadekaanien välistä työnjakoa kehitetään edelleen. Yliopiston ja tiedekuntien johdon välistä tiedonkulkua ja yhteistyötä tehostetaan. Tiedekuntien vastuuta omasta toiminnastaan, alansa koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisestä sekä henkilöstöasioista lisätään.

Yliopiston keskushallinnon sekä tiedekuntien ja laitosten välistä yhteistyötä kehitetään hallinnollisiin prosesseihin ja henkilöstökoulutukseen liittyvillä toimilla. Tavoitteena on rakentavan dialogin aikaansaaminen yhteistyön edistämiseksi. Henkilöstökoulutuksessa kiinnitetään lisäksi erityistä huomiota muutostilanteiden hallintaan ja kansainvälistymisen edistämiseen.

Hallintokäytäntöjä selkiytetään menettelytapoja yhdenmukaistamalla ja ohjeistamalla. Rehtorinviraston vastuualueiden välistä yhteistyötä parannetaan ja toimenkuvia selkiytetään.

Opetus- ja tutkimushenkilökunnan virkarakennetta pohtineen työryhmän ehdotus on hyväksytty yliopiston virkarakenteen tavoitteeksi. Virkarakenteen kehittämistarpeet arvioidaan kokonaisuutena tiedekuntien laatimien suunnitelmien perusteella niitä soveltuvin osin tarkistaen. Henkilöstöpolitiikassa noudatetaan henkilöstöpoliittista ohjelmaa, jonka konkretisointi ohjeistetaan. Työkykyä ylläpitäviä toimia edistetään.

6.2 HENKILÖSTÖ

Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilökunta on yliopiston tärkein voimavara. Henkilöstöpolitiikan keskeinen päämäärä on työmotivaation ylläpitäminen sekä työssä jaksamisen ja yleisen työhyvinvoinnin edistäminen. Tavoitetta tuetaan mm. henkilöstökoulutuksella ja rohkaisemalla henkilöstöä omatoimisiin ratkaisuihin ammatillisessa pätevytyksessä.

Sisäisellä viestinnällä on tärkeä rooli henkilöstön motivaation sekä tieteenalat ylittävän yhteistyön lisäämisessä. Tiedekuntien, laitosten ja muiden toimintayksiköiden viestintää kehitetään yliopiston keskushallinnon viestinnän tasolle.

Yliopisto-organisaation kaikilla tasoilla noudatetaan yhtenäistä henkilöstöpolitiikkaa.

Onnistuneen henkilöstöpolitiikan yksi edellytys on hyvin hoidettu rekrytointi. Henkilöstöpo-

liittisen ohjelman toteuttamista koskevan toimenpideohjelman noudattaminen on keskeinen työkykyä ja -motivaatiota ylläpitävä asia.

Henkilöstön hankinnassa ja valinnassa noudatetaan mahdollisimman laajaa julki-suutta. Avoimuuden periaatetta noudatetaan kaikissa rekrytointitilanteissa. Nimitysarviointi perustetaan selkeään tehtävämäärittelyyn ja perustuslain mukaisten yleisten nimitysperusteiden analyttiseen tarkasteluun.

Yliopiston peruspalvelussuhde on virkasuhde. Ydintehtävät hoidetaan vakinaisessa palvelussuhteessa olevalla henkilökunnalla. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi vakinaistetaan pitkään jatkuneita määräaikaisia palvelussuhteita. Myös pitkäaikaisten sijaisten ja useita lyhyitä perättäisiä määräyksiä saaneiden henkilöiden palvelussuhteet pyritään vakinaistamaan. Tutkimus- ja opetustyön sekä jatkokoulutustehtävän erityisluonteesta johtuen yliopistossa on kuitenkin enemmän määräaikaisessa palvelussuhteessa olevaa henkilökuntaa kuin valtionhallinnossa keskimäärin.

Virkarakennetta kehitetään suunnitelmakauden aikana yliopiston hyväksymien tavoitteiden mukaisesti yhdessä henkilöstöjärjestöjen kanssa. Ulkomaisten opettajien rekrytointia pyritään tehostamaan myös kolmen turkulaisen yliopiston yhteishankkeena.

Henkilöstöä motivoidaan eri keinoin, joista yksi on mahdollisuus urakehitykseen. Tavoitteena on nykyistä selkeämpi palkitseminen hyvästä työsuorituksesta. Tätä tukee **työtehtävien vaativuuteen ja henkilökohtaiseen suoriutumiseen perustuva palkkausjärjestelmä**, joka otetaan käyttöön sen jälkeen, kun hallinnonalalla on saatu aikaan asiaa koskeva virkaja työehtosopimus. Samalla **painotetaan esimiestyön ja hyvän johtamisen merkitystä**. Henkilöstöä ja esimiehiä informoidaan ja koulutetaan yhdessä uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottovaiheessa siten, että palkkausjärjestelmä opitaan tuntemaan ja sitä osataan soveltaa käytäntöön.

Henkilöstön kehittämiseksi laaditaan vuosisuunnitelmat, joiden sisällön määrittelyssä keskeisessä asemassa ovat johdon toiminnalle asettamat tavoitteet. Asiantuntijaelimenä valmistelussa toimii henkilöstön kehittämistoimikunta. Toimintayksiköt vastaavat oman yksikkökohtaisen koulutuksensa sisällöistä ja toteutuksesta sekä henkilöstönsä kehittämisestä. Suunnitelmakaudella kiinnitetään erityistä huomiota johtamisvalmiuksien, atk-hyötykäytön ja monipuolisen kielitaidon kehittämiseen sekä sellaisten työtapojen löytämiseen, joilla ylläpidetään ja edistetään henkilöstön motivaatiota ja työssä jaksamista.

Tiedekuntien, laitosten ja oppiaineiden henkilöstön välistä kanssakäymistä ja yhteistyötä lisätään. Voimavaroja varataan hyvien hankkeiden ja ideoiden toteuttamista varten työkyvyn ylläpitämisen tukemiseksi.

Henkilöstön ja opiskelijoiden välistä yhteisöllisyyttä edistetään ja opiskelijoiden roolia osana yliopiston sosiaalista ympäristöä vahvistetaan.

Työterveyspalvelujen roolia selvennetään. Ennalta ehkäisevään työterveyshuoltoon panostetaan erityisesti mm. teettämällä vuosittain työntekijöiden ja työyhteisöjen hyvinvointiin keskittyviä selvityksiä ennalta määrätystä osasta yliopistoyhteisöä sekä pyritään puuttumaan niiden työyksiköiden tilanteeseen, joissa ei voida hyvin. Esimiehiä informoidaan myös työkyvyttömyyseläkkeiden taloudellisista vaikutuksista. Erilaisissa elämäntilanteissa olevien esim. ikääntyvien ja osa-aikaisten työntekijöiden tehtävät sopeutetaan heidän muuttuneisiin toimintaedellytyksiinsä.

6.3 KIRJASTO

Kirjasto tukee toiminnallaan yliopiston tutkimuksen, koulutuksen sekä yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vaikuttamisen tavoitteita. Sen tehtävänä on kartuttaa, saattaa käyttökuntoon ja ylläpitää eri muodoissa olevan tietoaineiston kokoelmia ensi sijassa yliopiston piirissä tehtävää tutkimus- ja opetustyötä varten. Se toimii vapaakappalekirjastona, antaa ja kehittää kirjasto- ja tietopalveluja sekä valtakunnallisessa että kansainvälisessä kirjastoverkossa.

Yliopiston kirjasto on avoinna kaikille kansalaisille, ja täten kirjasto tukee myös yliopiston

valtakunnallisia ja alueellisia sivistyspoliittisia tavoitteita.

Kirjaston rakennetta kehitetään tavoitteena käytettävissä olevien voimavarojen mahdollisimman tarkoituksenmukainen ja tuloksellinen hyödyntäminen. Tämä edellyttää kirjastoyksiköiden määrän vähentämistä, toiminnan kehittämistä ja yhteistyötä.

Väitöskirjojen elektroninen julkaiseminen aloitetaan.

Selvitetään pääkirjaston laajennustarpeet mukaan lukien kurssikirjaston tarvitsemat tilat sekä humanistisen tiedekuntakirjaston yksiköiden rakentaminen ja uudistaminen.

Kirjaston kokoelmat kartoitetaan ja arvioidaan niiden merkityksen, riittävyys ja säilyvyyden kannalta. Hankintojen suuntaamisessa huomioidaan sekä kokoelmissa olevat vajaukset että uudet tarpeet. Tietokannasta vielä puuttuva aineisto luetteloidaan tietokantaan. Tarpeeton aineisto poistetaan kokoelmista. Vanha arvokas aineisto ja sen säilyvyys turvataan konservoinnin avulla. Aineiston käytettävyyttä varmistetaan digitoimalla sen arvokkain osa.

Verkkopalveluiden kehittäminen ja virtuaaliyliopiston kehittämiseen osallistuminen ovat edelleen ensisijaisina painopistealueita. Kirjasto osallistuu virtuaaliyliopiston luomiseen kehittämällä tietokantojaan, hankkimalla viite- ja kokotekstitietokantoja yliopiston käyttöön sekä kehittämällä verkkosivujaan ja niiden kautta saatavia palveluja. Kirjaston palveluiden käyttöön liittyvän verkko-opetuksen kehittämistä jatketaan.

Kirjasto osallistuu omalta osaltaan yliopiston tavoitteeseen tarjota kaikille opiskelijoille informaatiolukutaidon perusvalmiudet opiskelussa, tutkimustyössä ja työelämässä tarvittaviin tiedonhallinta- ja tiedonkäsittelytaitoihin.

Kirjasto osana muuta kirjastoverkkoa ja kansainvälistä tieteellistä viestintää pyrkii yhteistyössä yliopiston muiden yksiköiden kanssa lisäämään suomalaisen tutkimuksen näkyvyyttä ja edistämään yliopiston mahdollisten uusien julkaisukanavien käyttöä ja sitä kautta yliopiston arvostusta.

Kirjaston tietoaineiston saatavuus turvataan.

6.4 TIETOHALLINTO

Tieto- ja viestintätekniikan käyttö on muuttunut yhä tärkeämmäksi osaksi yliopiston kaikkea toimintaa. Sen nopea kehitys asettaa suuria vaatimuksia tietohallinnolle ja jatkuvasti kasvavia resurssitarpeita koko yliopistolle.

Käytön perustana on luotettava ja turvallinen tietoverkko, jossa on riittävä kapasiteetti tutkimusta, opetusta, opiskelua, hallintoa ja tietopalveluja varten. Yliopisto huolehtii rakennusten sisäkaapeloinnin, rakennusten välisten runkokaapelien ja verkon laitteiden pysymisestä Funet-verkon kehityksen mukaisina. Yliopistolla olevan kiinteän verkon ylläpidon ja kehittämisen lisäksi huolehditaan opiskelijoiden ja henkilökunnan asuntojen tarkoituksenmukaisista ja tehokkaista verkkoyhteyksistä. Langattoman tekniikan kehittyessä sen antamat mahdollisuudet otetaan käyttöön.

Verkon yleispalvelujen on pystyttävä palvelemaan yhä kasvavan käyttäjämäärän jatkuvasti laajenevia tarpeita. Posti- ja kalenterijärjestelmien ohella kehitetään WWW-sivujen jatkuvasti monipuolistuvaa käyttöä. Elektronisen kirjaston (FinELIb) käyttömahdollisuuksia, sähköistä julkaisemista ja muita sähköisiä palveluja lisätään mahdollisuuksien mukaan.

Hallinnollisten järjestelmien integrointia ja uudistamista jatketaan. Asioiden sähköisen käsittelyn lisäämisellä helpotetaan ja nopeutetaan hallinnollisia tehtäviä. Vastaavasti opiskelijoiden palveluja tehostetaan lisäämällä niidenkin osalta sähköistä asiointia.

Virtuaaliyliopiston ja muun verkko-opetuksen asettamat vaatimukset otetaan huomioon parantamalla opetusteknologian käytön edellytyksiä varustamalla luento- ja muut opetustilat tarvittavilla laitteistoilla.

6.5 VIESTINTÄ

Yliopiston viestinnän tavoitteet ovat seuraavat:

1. Turun yliopistosta on muodostunut selkeä kuva laaja-alaisena asiantuntijaorganisaationa. Yliopistokuvan selkärankana ovat tutkimuksen ja koulutuksen vahvuusalueet sekä alueellisen vaikuttavuuden kannalta keskeiset kehittämisalueet.
2. Turun yliopisto on vahvuusaloiltaan kansainvälisesti tunnetuin suomalainen yliopisto.
3. Turun yliopiston viestintä on rakentanut muodot, rutiinit ja toimintamallit, jotka palvelevat yliopiston strategisia tavoitteita.
4. Turun yliopiston viestintä on kansallisessa yliopistovertailussa maan korkeatasoisinta: yliopiston sisäinen viestintä on toimivaa ja vuorovaikutteista ja viestinnän kanavat toimivat tuloksellisesti.

Yliopiston viestintä toimii yliopiston johdon tukena, profiloi Turun yliopistoa pitkäjänteisesti ja johdonmukaisesti, luo ja ylläpitää avoimuutta ja vuoropuhelua yliopiston sisällä ja kannustaa yliopistolaisia oman työnsä ja yliopiston kehittämiseen, edistää yliopiston henkilökunnan osallistumista yhteiskunnalliseen keskusteluun ja luotaa ja ennakoii ympäristön toimintaa ja arvoja sekä niiden muutoksia.

Viestinnän **toimintaperiaatteet ovat asiantuntevuus, luotettavuus, avoimuus ja vuorovaikutteisuus.**

Viestinnän vastuu jakaantuu yliopistossa seuraavasti:

1. Rehtori johtaa yliopiston viestintää.
2. Viestintäyksikkö toimii suoraan rehtorin alaisuudessa.
3. Jokainen esimies johtaa yksikköään koskevaa viestintää viestintäyksikön ohjeistamana.

Viestintä on organisoitu siten, että viestintäyksikkö toteuttaa rehtorin alaisuudessa koko yliopistoa koskevaa viestintää, viestintäyksikkö koordinoi tiedekuntien, erillisten laitosten ja rehtorinviraston vastuualueiden viestintää, jonka ne itse organisoivat ja hoitavat, viestintäyksikkö ohjeistaa yliopiston viestintätoimintaa laadun, yhtenäisen linjan ja visuaalisen ilmeen takaamiseksi.

Viestinnän lähiajan painopisteet ovat:

- verkkopalvelustrategian laatiminen
- verkostoituminen ja sidosryhmäyhteistyön vahvistaminen
- opiskelijoiden rekrytointia tukeva viestintä
- yliopiston työnantajakuvan kehittäminen
- yliopistotasaisen alumnitoiminnan kehittäminen.

Viestinnän palaute, seuranta ja arviointi perustuvat tutkimus- ja selvitystyöhön, säännöllisesti toistuvaan itsearviointiin sekä palautteen kokoamiseen. Välineinä ovat mediaseuranta, julkisuuskuva-analyysit, työkyky- ja motivaatioselvitykset sekä esimies–alaiskeskustelut.

Yliopiston viestinnästä laaditaan vuosittain erilliset toimenpidesuunnitelmat.

6.6 SUUNNITTELU JA RAPORTOINTI

Yliopiston rehtorin johdolla on neuvoteltu tiedekuntien ja erillisten laitosten kanssa kolmi-vuotinen tulossopimus (2004–2006), jossa on sovittu perusrahoituksesta, tuloksellisuus-palkkioista ja hankkeista. Sopimusta tarkistetaan määrärahojen osalta vuosina 2005 ja 2006.

Yliopiston esitykset opetusministeriölle esitettäviksi uusiksi hankkeiksi ovat tämän suunnitelman liitteenä.

Tiedekunnat ja erilliset laitokset raportoivat tulossopimuksissa sovitusta asioista vuosittain. Yliopisto laatii toimintakertomuksen lisäksi vuosittain vuosikertomuksen.

Tavoitteena on tulosten ja tavoitteiden sekä kustannusten systemaattinen seuranta ja raportointi.

6.7 RAKENTEELLINEN KEHITTÄMINEN

Yliopiston toiminta rakentuu kuuden tiedekunnan varaan, joiden asemaa toiminnallisina yksikköinä yliopiston hallinnossa vahvistetaan. Tiedekuntia ovat humanistinen, matemaattis-luonnontieteellinen, lääketieteellinen, oikeustieteellinen, yhteiskuntatieteellinen ja kasvatustieteiden tiedekunta. Lisäksi yliopistossa toimii erillisinä laitoksina funktionaalisten elintarvikkeiden kehittämiskeskus, Turun biotekniikan keskus, kielikeskus, kirjasto, merenkulku-alan koulutus- ja tutkimuskeskus, syklotroni-PET-laitos, tietotekniikan tutkimuskeskus (TUCS), Tuorlan observatorio, täydennyskoulutuskeskus ja ympäristöntutkimuskeskus. Muut yliopiston toiminnat on organisoitu keskushallinnon alaisuuteen. Erillisistä laitoksista Turun biotekniikan keskus ja syklotroni-PET-laitos ovat yhteisiä Åbo Akademin kanssa. Tietotekniikan tutkimuskeskus (TUCS) on yliopiston, Åbo Akademin ja Turun kauppa-korkeakoulun yhteinen erillinen laitos ja IPR University Center usean yliopiston yhteinen erillinen laitos.

Tutkijakoulutusta yliopiston perustehtävänä korostetaan. Lähtöoletuksena on, että tutkijakoulutuksen arvostus ja tohtoreiden tarve suomalaisessa yhteiskunnassa edelleen kasvaa ja monipuolistuu. Yliopisto kohdentaa suunnittelukaudella voimavarojaan, paitsi määrittelemilleen tutkimuksen ja koulutuksen vahvuusalueille, erityisesti tutkijakoulutuksen vahventamiseen ja rakenteelliseen kehittämiseen sekä virkarakenteen kehittämiseen päämääränään nuorten, lahjakkaiden tutkijoiden urakehityksen tukeminen.

Yliopisto on aloittanut humanistisen alan koulutuksen Satakunnassa ja ohjelmistotekniikan koulutuksen Salossa. Syklotroni-PET-laitosta ja Tuorlan observatoriota kehitetään niiden valtakunnallisten tehtävien mukaisesti. Yliopisto kehittää laitoshallintoaan.

Ulkoisen vaikuttavuuden arvioinnin tulokset ja siihen liittyvän jatkoarvioinnin sekä taloushallintoa selvittäneiden konsulttien ehdotukset otetaan huomioon yliopiston sisäisessä kehittämisessä.

7 VOIMAVARAT

7.1 TALOUS

Rahoitus

Turun yliopiston toiminnan rahoituksesta kaksi kolmasosaa tulee valtion suorana budjettirahoituksena. Rahoitus perustuu määrällisiin ja laadullisiin kriteereihin, joissa tutkintotavoitteilla ja niiden saavuttamisella on keskeinen osuus. **Vakaa budjettirahoitus luo perustan yliopiston pitkäjänteiselle koulutuksen ja tutkimuksen suunnittelulle ja toteuttamiselle.** Määrärahoista kasvava osa kohdennetaan tuloksellisuuden perusteella.

Ulkoisen rahoituksen määrä on kasvanut kolmannekseen yliopiston rahoituksesta. Huomattava osa tutkimustyöstä perustuu ulkoiseen rahoitukseen. Myös täydennyskoulutusta toteutetaan pääsääntöisesti maksupalvelutoimintana. Ulkoisella rahoituksella toteutettavan toiminnan tulee tukea yliopistolle asetettuja tavoitteita ja noudattaa hyväksytyjä eettisiä periaatteita. Lisäksi toiminnan tulee täyttää laatu- ja kannattavuuskriteerit.

Kustannusten hallinta

Palkkakustannukset muodostavat kaksi kolmasosaa kokonaiskustannuksista. Ulkoinen rahoitus on lisännyt voimakkaasti määräaikaisen henkilöstön osuutta. Kustannusten hallinnan kannalta henkilöstömenojen oikea kohdentaminen tulosyksiköille ja projekteille on erityisen tärkeää. Yliopisto ottaa käyttöön kustannuslaskentajärjestelmän.

Tilakustannusten osuus kokonaiskustannuksista on merkittävä. Mikäli kiinteistökustannukset nousevat nopeammin kuin tulo-rahoitus, niin se merkitsee väheneviä resursseja varsinaiseen

perustoimintaan eli opetukseen ja tutkimukseen. Tilakustannusten kohdistamisella tiedekunnille ja laitoksille lisätään yksiköiden kustannustietoisuutta sekä edesautetaan maksullisen toiminnan hinnoittelua.

Tietohallinnon investointi- ja käyttökustannukset kasvat edelleen voimakkaasti. Kone- ja laiteinvestoinnit, verkottaminen, ohjelmistohankinnat, päivitykset, lisenssimaksut jne. tulevat olemaan merkittävä menoerä sekä investointi- että käyttömenoissa.

Yliopiston tietyissä tiedekunnissa ja erillisissä laitoksissa investointitarpeet uuteen teknologiaan opetuksessa ja tutkimuksessa tulevat kiihtyvästi luomaan paineita investointimäärärahojen kasvattamiseen. Tähän ongelmakenttään on haettava erillisratkaisuja, sillä nykyiset toimintamäärärahat eivät näihin hankintoihin riitä.

Yliopiston hankintatointa kehittämällä ja tehostamalla saadaan kilpailutusten myötä kustannussäästöjä.

Talous ja johtaminen

Yliopiston toiminnan turvaamisen ja kehittämisen **perustana** on sekä lyhyellä että pidemmällä tähtäyksellä **tasapainoinen talous**. Toimintasuunnitelman, taloussuunnitelman ja rahoitussuunnitelman on oltava tasapainossa. Strategiasta johdetusta toimintasuunnitelmasta laaditaan taloussuunnitelma, joka tasapainotetaan rahoitussuunnitelman kanssa.

Talousasioiden käsittely yliopiston organisaatioissa on **avointa, läpinäkyvää, tasapuolista ja oikeudenmukaista**. Talousasioiden hoito perustuu yliopiston johdon ja yksiköiden väliseen molemminpuoliseen luottamukseen.

Talouden suunnittelun ja seurannan tueksi kehitetään käyttötarkoitukseensa räätälöityjä järjestelmiä, malleja ja indikaattoreita.

Taloussuunnitelma vuosille 2005–2008

Seuraavassa on esitetty arvio yliopiston vuosien 2004–2008 rahoituksesta rahoituslähteittäin sekä menokehityksestä menolajeittain. Vuoden 2001 ja 2002 luvut perustuvat tilinpäätökseen ja vuoden 2003 luvut alustavaan toteutumisennusteeseen. Luvut ovat miljoonina euroina ja ilman arvonlisäveroa.

RAHOITUSLÄHTEET	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Suora budjettirahoitus	102	109	110	119	130	140	150	162
Maksulliset julkisoikeudell. suoritt.	2	2	2	2	2	2	2	2
Liiketal. maksull. toiminta	16	17	16	18	18	19	19	19
Yhteisrahoitteinen toiminta	16	17	16	17	18	19	19	19
Suomen Akatemia	12	13	14	15	15	15	16	16
Muu ulkopuolinen rahoitus	5	6	7	7	7	7	7	8
YHTEENSÄ	153	164	165	178	190	201	213	226
MENOT	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Palkkaukset	94	101	104	110	118	125	133	143
Muut henkilöstömenot	4	4	4	5	5	6	6	6
Aineet ja tarvikkeet	10	10	9	11	11	12	12	13
Kiinteistömenot	23	26	27	28	29	30	31	32
Palvelut	9	11	10	12	13	14	16	16
Muut menot	13	12	11	12	14	14	15	15
YHTEENSÄ	153	164	165	178	190	201	213	226

Yliopiston budjettirahoitteisen toiminnan kasvuun vaikuttavat mm.

- Palkkauskustannustason nousu. Vakinaisen henkilökunnan palkkojen yleiskorotustason oletetaan olevan vuosittain keskimäärin 3,5 %.
- Kiinteistömenojen vuokrien indeksitarkistukset ja muiden kiinteistömenojen kustannustason nousu. Kustannusten nousun oletetaan olevan vuosittain keskimäärin 5 %.
- Tietohallinnon ja uuden teknologian investoinnit ja käyttökustannukset.
- Opetus- ja tutkimustoiminnan volyymin kasvu.

Menojen vuosittaisen keskimääräisen kasvun arvioidaan olevan 6 %.

Taloussuunnitelmassa ei ole mukana mahdollisia uusia opetus- ja tutkimustoiminnan hankkeita.

Suunnitelmakaudelle on esitetty useita uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeita. Hankkeista seuraa pääsääntöisesti varustamista sekä kiinteistökustannusten kasvua.

Muun rahoituksen kasvun oletetaan hidastuvan. Merkittäviä rahoittajia ovat Suomen Akatemia ja Tekes.

Yhteisrahoitteisen toiminnan sekä tulot että menot olivat 15.735.000 euroa vuonna 2003. Menoihin on käytetty 176.000 euroa edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa, joten vastaava summa siirtyy vuodelle 2004.

Lahjoitusvaroja arvioidaan saatavan keskimäärin 400.000 euroa vuosittain.

Harjoittelukoulujen nettoutettavia tuloja arvioidaan kertyvän vuosittain keskimäärin yhteensä 530.000 euroa, josta 500.000 liiketaloudellisesta maksullisesta palvelutoiminnasta ja 30.000 euroa yhteisrahoitteisesta toiminnasta. Merkittävä maksullisen toiminnan volyymi johtuu koulutuksen myynnistä Turun kaupungin ylläpitämälle kansainväliselle koululle.

Vuonna 2003 liiketaloudelliseen maksulliseen toimintaan sisältyi sponsorituloja 25 000 euroa.

Sponsoritulojen määrän arvioidaan pysyvän vuosittain samalla tasolla.

Yliopiston liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kannattavuustavoite vuodelle 2005 on 1.4 milj. euroa (8 % tuloista).

Yliopisto käyttää vuonna 2004 täydennyskoulutukseen tukirahaa enintään 20 000 euroa.

Kustannusvastaavuuslaskelmat liiketaloudellisesta ja julkisoikeudellisesta maksullisesta toiminnasta sekä yhteisrahoitteisesta toiminnasta vuosilta 2001–2003

Seuraavassa on esitetty kustannusvastaavuuslaskelmat vuosilta 2001–2003. Vuoden 2003 laskelman luvut ovat alustavia. Luvut ovat 1000 euroa.

	Liiketaloudellinen maksullinen palvelutoiminta				Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet				Yhteisrahoitteinen toiminta			
	v. 2001	v. 2002	v. 2003 ennuste 2002 - 2003	muutos-% 2002 - 2003	v. 2001	v. 2002	v. 2003 ennuste 2002 - 2003	muutos-% 2002 - 2003	v. 2001	v. 2002	v. 2003 ennuste 2002 - 2003	muutos-% 2002 - 2003
TUOTOT	16 041	17 610	15 734	-11	883	945	910	-4	16 420	16 839	16 185	-4
Maksullisen toiminnan myyntituotot	15 472	17 017	15 138	-11	883	945	910	-4	16 420	16 839	16 185	-4
Maksullisen toiminnan muut tuotot	569	593	596	0								
ERILLISKUSTANNUKSET	11 460	11 825	10 768	-9	1 617	1 585	1 484	-6	13 625	14 410	13 630	-5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 309	2 633	2 126	-19	34	47	50	6	2012	1 785	1 485	-17
Henkilöstökustannukset	6 657	6 089	6 223	2	1 235	1 245	1 150	-8	7 577	8 622	8 860	3
Vuokrat	325	543	360	-34	89	74	75	2	333	600	114	-81
Palvelujen ostot	2 700	2 079	1 668	-20	238	205	193	-6	1 545	1 620	1 394	-14
Muut erilliskustannukset	469	481	391	-19	21	14	16	15	2 158	1 783	1 777	0
KÄYTTÖJÄÄMÄ	4 581	5 785	4 966	-14	-734	-640	-574	-10	2 795	2 429	2 555	5
YHTEISKUSTANNUKSET	3 329	2 881	2 878	0	227	146	143	-2	3 164	3 163	3 406	8
Tukitoiminnot	2 199	1 581	1 579	0	38	92	89	-3	2 461	2 462	2 728	11
Poistot	397	405	411	1	3	4	5	37	630	632	612	-3
Korot	50	44	38	-13	0	0	1	0	73	69	66	-4
Muut yhteiskustannukset	683	851	850	0	186	50	48	-4				
KOKONAISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	14 789	14 706	13 646	-7	1 844	1 731	1 627	-6	16 789	17 573	17 036	-3
YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 252	2 904	2 088	-28	-961	-786	-716	-9	-369	-734	-851	16
Ylijäämä-% liikevaihdosta ennen tukia	8 %	16 %	13 %									
Kustannusvastaavuus-%	108 %	120 %	115 %		48 %	55 %	56 %		98 %	96 %	95 %	
MAKSUPERUSTELAIN 7.1 §:SSÄ TARKOITETTU MUIDEN SUORITTEIDEN HINTATUKI JA AVOIMELLE KORKEAKOULULLE MYÖNNETTY ERILLISRAHOITUS												
Myönnetty tukimäärärahat ja erillisrahoitus	252	126	0	-100	1 205	1 263	1 263	0				
Edelliseltä vuodelta siirtynyt	183	180	66	-63								
Seuraavalle vuodelle siirtynyt	180	66	0	-100								
tukimäärärahojen käyttö	255	240	66	-73								
Kustannusvastaavuus-% käytetyn hintatuen ja erillismäärärahojen jälkeen	110 %	121 %	116 %		113 %	128 %	134 %					

7.2 TILAT

Yliopiston *toimitilat* Turussa, Raumalla ja Porissa *sijaitsevat strategisesti hyvillä paikoilla* aivan kaupunkien ydinkeskustojen välittömässä yhteydessä. Tiivis kampusrakenne mahdollistaa mm. yhteisten palvelutoimintojen tehokkaan käytön. Myös mahdolliselle laajenemiselle on varattu riittävästi rakennusmaata nykyisten kampusalueiden sisältä. Turussa yliopistoalue on laajentunut kattamaan myös osan Turku Science Parkin aluetta, minne erityisesti uuden teknologian alat sijoittuvat.

Yliopiston kaikki tiedekunnat ovat saaneet omat, niille varta vasten suunnitellut toimitilansa. Toiminnan laajentuessa seuraavat suuret rakennushankkeet ovat ICT-alan uudisrakennus Turun kolmen yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun yhteishankkeena ja entisen Sirkkalan kasarmin alueen rakennusten kunnostaminen yliopiston taide- ja historia-aineiden käyttöön. ICT-talo sijoittuu Turku Science Parkin alueelle, ja Sirkkalan kasarmi muodostaa sillan Yliopistonmäen ja Turku Science Parkin välille. Sirkkalan kasarmin saaminen yliopiston käyttöön täyttää yliopiston yhtä tilastrategista tavoitetta poistaa hajasijoittumista kokoamalla lähitieteet yhteen suuremmiksi tilakokonaisuuksiksi.

Yliopiston tilasuunnitelmat on koottu kuusi seuraavaa vuotta käsittäväksi rakentamissuunnitelmaksiksi. Se suunnitellaan yhdessä käyttäjien kanssa. Ohjelma käsitellään ja sovitetaan yhteen Senaatti-kiinteistöjen investointiohjelman. Rakentamissuunnitelman uudisrakentaminen ja

lisätilojen hankinta painottuu ja tukee yliopiston strategisia linjauksia toiminnan kehittämisessä.

Yliopisto on kohdentanut tilakustannuksia toimintayksiköilleen. Toiminta tapahtuu aluksi kirjanpitolivienteinä, mutta järjestelmää kehitetään saadun kokemuksen pohjalta tavoitteena kiinteistö määrärahojen todellisten tilakustannusten sisäinen laskutus. Järjestelmään liittyy myös opetustilojen maksullisuus.